

Helsinki

Palvelukeskukset vapaa-ajan paikkoina

Helsinkiläisten palvelukeskusten
liikunta-, kulttuuri- ja
vapaaehtoistoiminta

Outi Sivonen
Kumppanuudet ja avustukset
Yleiset kulttuuripalvelut
Kulttuuri ja vapaa-aika
Helsingin kaupunki

Julkaisija: Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kansikuva: Katja Tähjä
Painopaikka: Next Print Oy

Painettu: ISBN 978-952-331-525-9

Sähköinen: ISBN 978-952-331-526-6

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Selvityksen toteutus	5-6
3. Tulokset ja päätelmät	7-9
Tulosten yhteenveto	7-8
Palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri-, ja vapaaehtoistoiminta ikääntyneiden palveluiden kehittämisen näkömasta	8-9
4. Palvelukeskustoiminta Helsingissä	10-16
Palvelukeskustoiminnan kehittämisen suuntia	10-11
Palvelukeskusten asiakkaat	11-12
Asiakasmäärät ja käyttökerrat	12-16
5. Helsinkiläiset palvelukeskukset	17-35
Palvelukeskusten yhteistyökumppanit	17-18
Palvelukeskusprofiilit	19
Itäkeskuksen palvelukeskus	20
Kampin palvelukeskus	21
Kannelmäen palvelukeskustoiminta	22
Kinaporin palvelukeskus	23-24
Kontulan palvelukeskus	25
Koskelan palvelukeskus	26
Munkkiniemen palvelukeskus	27
Kustaankartanon palvelukeskus	28
Myllypuron palvelukeskus	29
Pohjois-Haagan palvelukeskus	30
Riistavuoren palvelukeskus	31
Roihuvuoren palvelukeskus	32
Rudolfin palvelukeskustoiminta	33
Syystien palvelukeskus	34
Töölön palvelukeskus	35
6. Liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminta palvelukeskuksissa	36-44
Liikunta- ja kulttuuritoiminnan rahoitus	36-37
Palvelukeskuksissa järjestettävä liikuntatoiminta	37-40
Palvelukeskuksissa järjestettävä taide- ja kulttuuritoiminta	40-43
Palvelukeskuksissa tapahtuva vapaaehtoistoiminta	44
7. Palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen	45-46
Palvelukeskusten tekemä kehittämistyö	45
Asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet	45
Viestintä	46
Palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus	46
8. Esimerkkejä palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	47-59
Liite 1: 28.8.2018 Kulttuurisen vanhustyön työryhmän työpajaan osallistuneet.	60

Johdanto

Tämä selvitys on jatkoa syksyllä 2017 julkaistulle Liikkuvat-verkoston alkukartoitukselle¹. Sekä alkukartoituksen että tämän selvityksen tarkoituksena on tuottaa ja koota tietoa ikääntyneille suunnatusta toiminnasta ja luoda näin ymmärrystä palveluiden kokonaisuudesta toiminnan kehittämisen tueksi. Selvityksen tarkoituksena on lisäksi palvella kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla (KUVA) vuonna 2019 käynnistyvää kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhdetyötä.² Molemmat kartoitukset on tehty ensisijaisesti KUVA-toimialan käyttöön. Vastaavaa tietoa ei ole KUVA-toimialalla aiemmin kerätty näitä tarkoituksia varten.

Alkukartoituksessa selvitettiin, millaista ikääntyneiden liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaa Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialat (KASKO) järjestivät tarkasteluajankohtana. Lisäksi vastaajilta kysyttiin tarkentavia kysymyksiä ikääntyneiden palveluita koskevista teemoista: osallisuus, resurssit, tiedotus ja markkinointi, kehittäminen, alueellisuus sekä tavoitteet ja haasteet. Liikkuvat-verkoston alkukartoitukseen sisältyivät Helsingin kaupungin museo, Helsingin kaupungin orkesteri, Helsingin Kaupunginteatteri, Helsingin taidemuseo HAM, Helsingin työväenopisto, Helsingin kaupungin ruotsinkielinen työväenopisto Arbis, Helsingin kaupunginkirjasto, liikuntavirasto sekä kulttuurikeskus ja sen alaisuudessa toimivat yksiköt.

Ikääntyneiden palveluille on tyypillistä, että niitä tuotetaan yhteistyössä eri toimijoiden ja toimialojen kesken. Tästä syystä palveluita ei ole hedelmällistä tarkastella vain yhden tuottajan näkökulmasta. Alkukartoitusvaiheessa selvityksen ulkopuolelle jäi suoraan sosiaali- ja terveysviraston (nyk. sosiaali- ja terveystoimiala, SOTE) alainen toiminta eli lähes kaikki palvelukeskuksissa tapahtuva toiminta. Tämä selvitys jatkaa aiemmin tehtyä työtä ja tarjoaa kuvaa siitä, millaista liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaa helsinkiläisissä palvelukeskuksissa tuotetaan. Tämä selvitys täydentääkin Liikkuvat-verkoston alkukartoituksessa muodostunutta kuvaa KUVA ja KASKO-toimialojen tuottamasta toiminnasta. On kuitenkin hyvä muistaa, että liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminta ovat vain osa palvelukeskuksissa tapahtuvaa toimintaa, eikä selvitystä tule lukea palvelukeskusten koko toiminnan kuvailuna.

Selvityksen alusta luvusta 3 löytyvät sekä tiivistelmä selvityksen keskeisimmistä tuloksista että päätelmistä. Luvuissa 4 ja 5 luodaan katsaus palvelukeskuksiin ja niiden toiminnan periaatteisiin. Luvusta 5 löytyy myös jokaista viittätoista palvelukeskusta kuvaava profiili. Luvussa 6 kerrotaan palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta. Luku 7 keskittyy palvelukeskusten kehittämiseen ja tulevaisuuteen. Selvityksen lopusta luvusta 8 löytyy 24 toimintamallikuvausta, joissa esitellään palvelukeskuksissa tapahtuvaa liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaa.

Liikkuvat on Helsingin kaupungilla keväällä 2017 alkunsa saanut ikääntyneiden liikkumisen, kulttuurin ja vapaaehtoistoiminnan verkosto, joka kokoaa yhteen iäkkäiden palveluiden kanssa toimivia ammattilaisia eri toimialoilta. Verkosto järjestää mm. kaikille avoimia Opitaan yhdessä -tilaisuuksia sekä laajempia seminaareja verkoston jäsenten toivomista teemoista.

Selvityksen on tehnyt Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kumppanuudet ja avustuksen yksikössä työskentelevä projektipäällikkö Outi Sivonen. Selvitys toteutettiin kaupunginhallituksen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myöntämällä ikääntyneiden kulttuuripalveluihin suunnatulla lisärahalalla.

¹ Sivonen, Outi (2017) Liikkuvat -verkoston alkukartoitus: Kulttuuri- ja vapaa-aika- sekä kasvatusta- ja koulutustoimialojen palvelut ikääntyneille Helsingissä, Helsingin kaupunki. Ks. <https://www.hel.fi/static/liitteet/kulttuurin-ja-vapaa-ajan-toimiala/Julkaisut/Liikkuvat-verkoston%20alkukartoitus%202017.pdf>

² Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle laaditaan vuoden 2019 aikana olosuhteiden suunnitteluperiaatteet, joissa muodostetaan kanta tapaan edistää palvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta kasvavassa kaupungissa. Lisätietoa esim. Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vuoden 2019 talousarvioehdotus ja vuosien 2019–2021 taloussuunnitelmaehdotus.

Selvityksen toteutus

Selvitystä varten asetettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat kirjastonjohtaja Karoline Berg Helsingin kaupungin koti- ja palvelukirjastolta, vapaaehtoistoiminnan kehittämisasiantuntija Kristiina Stenman sekä ikääntyneiden palveluiden kehittämisasiantuntija Jenni Räsänen KUVAn kehittämispalveluista, senioriliikunnan suunnittelija Minna Ekman KUVAn liikunnan edistämisyksiköstä, koulutuspäällikkö Satu Luomajoki Helsingin Työväenopistolta KASKOsta sekä vastaava ohjaaja Päivi Tuomi Kinaporin palvelukeskuksesta SOTEsta. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa. 4.9.2018 ohjausryhmälle esiteltiin kyselyluonnos sekä suunnitelma selvityksen toteuttamisesta. 11.12.2018 ohjausryhmälle esiteltiin selvityksen luonnos, johon ohjausryhmä antoi kommenttinsa.

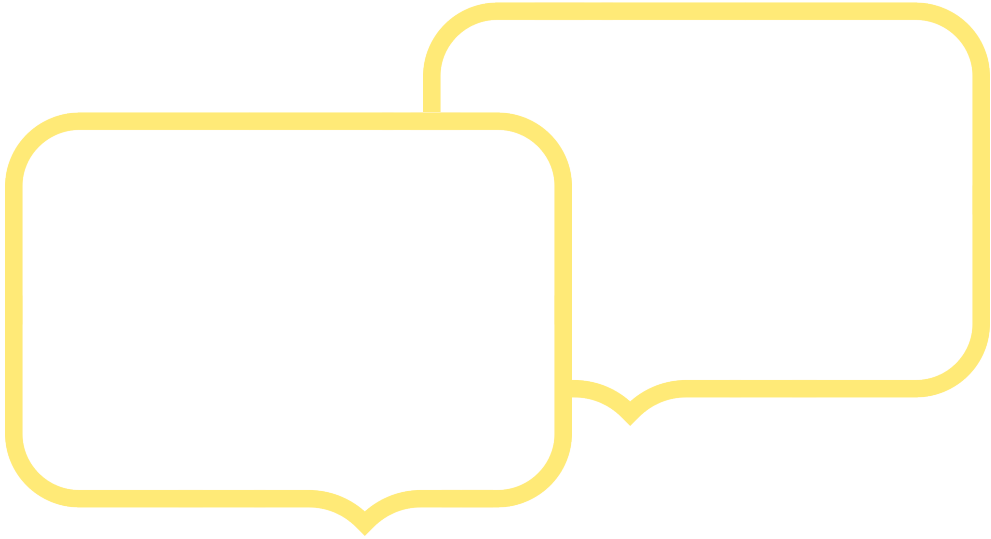
Selvitystyö aloitettiin tapaamalla ja haastattelemalla palvelukeskusten henkilökuntaa. Maaliskuussa 2018 järjestettiin palvelukeskusten vastaaville ohjaajille kaksi työpajaa, joissa kerättiin taustatietoa palvelukeskusten toiminnasta. Lisäksi haastateltiin Kampin palvelukeskuksen silloista johtajaa Riitta Kauppilaa. Lisäksi 28.8.2018 järjestettiin kulttuurisen vanhustyön työryhmässä työpaja, jossa koottiin ajatuksia palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä.³

Kysely laadittiin aiemman Liikkuvat-verkoston alkukartoitusta varten tehdyn kyselyn sekä edellä kuvattujen haastatteluiden pohjalta. Kyselyrunko esiteltiin selvityksen ohjausryhmässä 4.9.2018, minkä jälkeen siihen tehtiin vielä toivottuja muutoksia. Kaikki palvelukeskustoimintaa järjestävät yksiköt vastasivat kyselyyn. Yksiköt ja kyselyn vastaajat löytyvät alta. Selvitystä laatiessa käytettiin hyväksi sekä kyselyssä että haastatteluissa ja työpajoissa kerättyjä aineistoja. Lisäksi selvitys sisältää Sosiaali- ja terveystoimen Tilastopalveluiden asiakkuuksien ja tilojen käytön hallintaan tarkoitettua PALMU-järjestelmästä poimittuja tietoja.

Kuntosali on yksi palvelukeskusten suosituimmista palveluista. Kuva: Katja Tähti

³ Työpajan osallistujat löytyvät liitteestä 1.

Helsinkiiläiset palvelukeskukset ja kyselyn vastaajat.

Vastaajan toimipiste/palvelukeskus	Vastaajan työtehtävä	Vastaajan nimi
Kustaankartanon palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Pirjo Tyllilä
Kampin palvelukeskus	vs vastaava ohjaaja	Tuuli Pekkala
Riistavuoren palvelukeskus	osastonhoitaja	Leena Moisio
Kontulan palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Anitta Thessman
Kinaporin palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Päivi Tuomi
Töölön palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Helena Siltala
Munkkiniemen palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Irmeli Poutanen
Syystien palvelukeskus	palvelupäällikkö	Heidi Hyrylä
Kannelmäen palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Katja Lauronen
Rudolfin palvelukeskustoiminta	sosiaaliohjaaja	Anniina Talanen
Pohjois-Haagan palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Janika Karvonen
Roihuvuoren palvelukeskus	ts vastaava ohjaaja	Veera Sillanpää
Itäkeskuksen palvelukeskus	sosiaaliohjaaja	Jasmin Tynkkynen
Koskelan palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Päivi Helldan
Myllypuron palvelukeskus	vastaava ohjaaja	Anne Kupiainen

Tulokset ja päätelmät

Tulosten yhteenveto

Palvelukeskukset ovat kulttuuri-, liikunta ja vapaaehtoistoiminnan näkökulmasta ennen kaikkea saavutettavuutta edistävä lähipalvelu. Palvelukeskus on myös toimintamalli, joka voi jalkautua ulkopuolisiin tiloihin. Palvelukeskuksissa tapahtuva toiminta on pääsääntöisesti asiakkaille maksutonta ja palvelukeskuksissa ikääntynyttä palvelullaan toiminnalliset, taloudelliset ja sosiaaliset rajoitteet huomioon ottaen. Vuonna 2017 palvelukeskuksilla oli yhteensä yli 15 000 palvelukeskuskortin vuoden aikana hankkinutta tai päivittänyttä asiakasta. Selvityksen perusteella palvelukeskuksissa tapahtuva liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminta on varsin monipuolista ja aktiivista.

Liikunta oli vuonna 2017 palvelukeskusten toiseksi suosituin palvelu yli 278 000 käyttökerralla. Näistä omatoimisia kuntosalikäyntejä oli lähes 114 000. Tätä enemmän käyttökertoja oli vain ateria-palveluilla. Kaikissa palvelukeskuksissa järjestetään ryhmäliikuntaa ja kaikissa palvelukeskuksissa on kuntosali ja laiteopastusta saatavilla. Vastaajat nimesivätkin useimmin juuri itsenäisen kuntosaliharjoittelun sekä kuntosaliopastukset ja -ryhmät palvelukeskuksen tärkeimmiksi liikuntamuodoiksi. Ryhmäliikuntaa järjestetään palvelukeskuksissa monipuolisesti.

Kulttuuritoiminnalla eli harrastustoiminnalla, kirjastoilla, ohjelmallisella toiminnalla sekä retkillä oli vuonna 2017 yhteensä yli 216 000 käyttökertaa. Musiikkia, laulua ja yhteistanssia järjestetään kaikissa palvelukeskuksessa. Muita yleisimpiä kulttuuriohjelmia ovat luennot ja puhe-esitykset, elokuvaesitykset, taide- ja käsityöpajat, taide- ja kulttuuriaiheiset luennot ja kurssit, lukupiirit, taidenäyttelyt sekä tanssiesitykset, joita kaikkia oli järjestetty miltei kaikissa palvelukeskuksissa. Kyselyn perusteella voi todeta, että palvelukeskuksissa järjestetään monipuolisesti kulttuuria aina kirjailijavierailuista sirkukseen ja performanssiin saakka. Ohjelman laajuus ja määrä vaihtelevat kuitenkin palvelukeskuksittain.

Palvelukeskusten yhteistyö eri toimijoiden kanssa on laajaa ja monipuolista. Palvelukeskuksilla on yhteistyökumppaneita niin julkisella, yksityisellä kuin kolmannellakin sektorilla. Helsingin työväenopisto ja Helsingin kaupunginkirjasto ovat palvelukeskusten merkittävimpien yhteistyökumppaneiden joukossa. Työväenopiston rooli on merkittävä sekä liikunta- että kulttuuripalveluita tuottaessa. Helsingin kaupunginkirjasto tuottaa noin kolme-neljäsosaa palvelukeskuskirjastojen käyttökerroista. Lähes kaikki palvelukeskukset tekevät yhteistyötä myös koulujen ja päiväkotien kanssa. Lisäksi lähes puolet palvelukeskuksista kertoi tekevänsä yhteistyötä KUVAn liikuntapalveluiden kanssa.

Vuonna 2017 palvelukeskusten sisällä tapahtuvasta toiminnasta 78 % oli muiden kuin palvelukeskusten itsensä suoraan tuottamaa. Kun kahvila- ja ravintolapalvelut jätetään pois laskuista, muiden tuottajien osuus tuotetuista käyttökerroista oli noin 63 %. Merkittävä osa palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta kuuluu juuri tähän muiden tuottajien toteuttaman ohjelman osuuteen.

Palvelukeskuksissa tehdään valtavasti ja monipuolisesti vapaaehtoistyötä. Yli puolet liikunnan käyttökerroista tuotetaan vapaaehtoisvoimin. Kulttuurin käyttökerroista vapaaehtoiset tuottavat noin kolmanneksen. Lähes kaikki palvelukeskukset pitävät vapaaehtoisia yhtenä merkittävimmistä yhteistyökumppaneistaan. Palvelukeskuksissa vapaaehtoiset mm. vetävät harrastusryhmiä, ylläpitävät kirjastoa tai sosiaalista kahvilaa, avustavat asiakkaita, auttavat tapahtumien järjestelyissä, esiintyvät, antavat vertaisohjausta sekä auttavat tietokoneen ja puhelimen käytössä. Valtaosa palvelukeskusten vapaaehtoisista on itsekin iäkkäitä

Usein ulkopuolisella palveluntuottajalle ei makseta palkkiota. Liikuntaan käytetään kulttuuria harvemmin palvelukeskusten omaa budjettia, mikä selittyy runsaalla vapaaehtoistyön osuudella sekä sillä, että palvelukeskusten omat työntekijät ohjaavat itse paljon tukea tarvitsevia asiakkaita. Osassa palvelukeskuksista liikuntapalvelun tuottaja oli kerännyt osallistumismaksuja. Kulttuuriohjelman rahoitus on monipuolisempaa. Kulttuuriohjelmaa rahoitetaan tyypillisesti omasta budjetista tai taiteilija-apurahoin. Osa palvelukeskuksista kertoi, että heillä oli ollut jonkinlainen ulkopuolinen sponsori, joka rahoitti kulttuuritoimintaa. Yli puolet vastaajista kertoi kuitenkin sekä liikunta- että kulttuuritoiminnan kohdalla, että useimmin palvelun tuottajalle ei makseta korvausta lainkaan.

Palvelukeskusten itse järjestämä toiminta painottuu eniten tukea tarvitseviin asiakkaisiin. Linjasta pidetään tärkeänä ja se tuli esiin usein sekä kyselyvastauksissa että työpajoissa. Jaottelu eniten tukea tarvitsevien ja parempikuntoisten asiakkaiden välillä näkyy selkeästi mm. liikuntapalveluiden järjestämisessä. Palvelukeskukset pyrkivät ohjaamaan parempikuntoisia asiakkaita muiden liikuntapalveluiden, kuten KUVAn liikuntapalveluiden ja työväenopiston kurssien piiriin. Asiakkaita voidaan ohjata joko palvelukeskuksen sisällä toimiviin muiden toimijoiden järjestämiin ryhmiin tai palvelukeskuksen ulkopuolisiin palveluihin. Asiakkaan tarvetta palveluille arvioidaan kokonaisvaltaisesti.

Palvelukeskukset ovat keskenään hyvin erilaisia. Eroja on niin palveluissa ja niiden laajuudessa kuin tiloissa ja henkilökuntaresursseissakin. Tämä heijastuu myös palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaan. Yksittäisiä palvelukeskuksia voi tarkastella luvun 5 palvelukeskusprofiilien avulla.

Palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminta ikääntyneiden vapaa-ajanpalveluiden kehittämisen näkökulmasta

Tämä selvitys on tehty ensisijaisesti tukemaan KUVA-toimialalla tehtävää ikääntyneiden palveluiden kehittämistyötä. Selvityksen perusteella on ilmeistä, että palvelukeskuksissa tuotettavat palvelut tulee huomioida osana ikääntyneiden liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan palveluiden kokonaisuutta. Vaikka palveluiden tuottamisen tavat ovat KUVA-toimialaan verrattuna erilaisia, on selvää, että monet palvelukeskuksissa järjestettävät toiminnot täydentävät helsinkiläisten iäkkäiden vapaa-ajanpalveluita tärkeällä tavalla.

Vaikka palvelukeskuksia käyttää vain noin 15 prosenttia ikäryhmästä, ovat palvelukeskusten asiakkaat usein erityisen heikossa asemassa yhteiskunnan muiden palveluiden näkökulmasta ja näin erityistä huomiota vaativa kohderyhmä myös KUVA-toimialalle. Palvelukeskusten asiakkaina on paljon tukea tarvitsevia ikääntyneitä, jotka eivät ole muuten aktiivisia palvelunkäyttäjiä. Lisäksi asiakkaissa on hyvin iäkkäitä kotona asuvia helsinkiläisiä. Palvelukeskukset tavoittavatkin sellaisia kohderyhmiä, joita KUVA-toimialan on vaikea muuten tavoittaa. Omaa toimintaa suunnitellessa KUVA-toimialan olisikin hyvä huomioida se, että palvelukeskukset muodostavat jo nykyisellään huomattavan erityisesti paljon tukea tarvitsevien eläkeläisten ja työttömien palvelukokonaisuuden. Tiiviimpi yhteistyö palvelukeskusten kanssa mahdollistaisi näiden kohderyhmien paremman huomioimisen myös kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden näkökulmasta. Tärkeää yhteistyötä tehdään jo nyt esimerkiksi Helsingin kaupunginkirjaston sekä KUVAn liikuntapalveluiden ja palvelukeskusten kesken.

SOTEn linjaus on, että palvelukeskusten oman henkilökunnan työpanos kohdennetaan paljon tukea tarvitseville asiakkaille. Niin sanottuja parempikuntoisia asiakkaita ohjataan muiden tuottajien palveluihin sekä palvelukeskusten sisälle että ulkopuolelle. Käytännössä ulkopuolisilla palveluilla tarkoitetaan usein joko Helsingin työväenopiston tai KUVA-toimialan tuottamia palveluita. Parempi tiedonkulku palvelukeskusten ja KUVA-toimialan palveluiden kesken edesauttaisi palvelukeskusten asiakkaiden löytämistä KUVAn palveluiden piiriin. SOTEn linjaus kannustaa myös KUVAa pohtimaan ikääntyneiden palveluiden kohderyhmiä.

Linjauksesta johtuu myös se, että yli puolet liikunnan ja noin kolmasosa kulttuurin käyttökerroista tuotetaan vapaaehtoisvoimin. Ero KUVAn palveluihin on tältä osin merkittävä. Palvelukeskuksissa liikunta- ja kulttuuritoiminta nivoutuvatkin näin osaksi palvelukeskusten vapaaehtoistoimintaa.

Palvelukeskuksissa toivottiin ylipäättään tiiviimpää yhteistyötä ja tiedonkulkua KUVAn palveluiden ja palvelukeskusten välillä. Yhteistyö nähtiin ennen kaikkea mahdollisuutena palvella asiakkaita nykyistä paremmin. Kyselyvastauksissa kävi ilmi huoli ikääntyneiden helsinkiläisten jäämisestä syrjään yleisistä liikunta- ja kulttuuripalveluista.

Toimenpide-ehdotukset

Palvelukeskukset osana ikääntyneiden vapaa-aikapalveluita: KUVAn tulee arvioida omien palveluidensa mahdollisuuksia tavoittaa heikoimmassa asemassa olevia iäkkäitä sekä mahdollisuuksia tiiviimmän yhteistyön tekemiseen palvelukeskusten kanssa saavutettavuuden parantamiseksi. KUVAn tulee kehittää omia palveluitaan suhteessa palvelukeskusten palveluihin niin, että palvelut täydentävät ja tukevat toisiaan ja muodostavat monipuolisen ja laadukkaan vapaa-ajanpalveluiden kokonaisuuden helsinkiläisille ikääntyneille. Erityistä huomioita tulee kiinnittää muiden vapaa-ajanpalveluiden ulkopuolelle jääviin ikääntyneisiin, joiden palveluiden asiantuntijoita palvelukeskukset ovat.

Tiedonkulun kehittäminen: KUVAn tulee kehittää tiedonkulkua palvelukeskusten ja KUVAn palveluiden välillä niin, että palvelukeskuksissa osataan tarvittaessa ohjata asiakkaita KUVAn palveluiden piiriin. Vastavuoroisesti KUVAn palveluiden tietämystä palvelukeskusten toiminnasta tulee lisätä.

Palvelukeskusten ohjelmallinen toiminta kuten musiikkiesitykset keräsivät yli 93 000 käyttökertaa vuoden 2017 aikana. Kuva: Katja Tähhä

Palvelukeskustoiminta Helsingissä

Palvelukeskuksella tarkoitetaan tässä selvityksessä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan alaisuudessa toimivia yksiköitä, jotka tuottavat palveluita kotona asuville eläkeläisille ja työttömille. Palvelukeskukset toimivat joko monipuolisten palvelukeskusten tai palvelutalojen yhteydessä Kampin palvelukeskusta lukuun ottamatta. Monipuoliset palvelukeskukset tukevat iäkkäiden kotona asumista tarjoamalla heille lähipalveluja. Monipuolisissa palvelukeskuksissa voi olla palvelukeskustoiminnan lisäksi myös päivätoimintaa, palveluasumista, lyhytaikaishoitoa, arviointi- ja kuntoutustoimintaa, osavuorokautista hoitoa sekä omaishoidon toimintakeskuksen toimintaa.⁴ Lisäksi monipuolisessa palvelukeskuksessa voidaan tarjota muita palveluita, kuten jalkojenhoitoa ja kampaamo- sekä paraturipalveluita muiden palveluntuottajien tuottamana. Palvelutalojen palveluita ovat mm. ateriat, vaatteiden huolto, siivous, turvapalvelu, virkistystoiminta, asiointiapu, perushoito sekä terveyden- ja sairaanhoito.⁵

Palvelukeskuksia kuvaillaan Helsingin kaupungin sivuilta löytyvässä palvelukuvauksessa⁶ seuraavasti:

Palvelukeskukset ovat avoimia kohtaamispaikkoja, jotka tukevat kotona asumista, edistävät hyvinvointia ja lievittävät yksinäisyyden kokemuksia.

Palvelukeskuksista saat sosiaaliohjaajan palveluohjausta ja -neuvontaa, voit osallistua vertaistuelliseen ryhmätoimintaan, harrastustoimintaan, erilaisiin tilaisuuksiin, retkille tai toimia vapaaehtoisena.

Palvelukeskuksissa voit tutustua uusiin ihmisiin ja löytää uutta sisältöä arkeesi.

Palvelukeskuksia on eri puolilla Helsinkiä. Voit osallistua minkä tahansa palvelukeskuksen toimintaan asuinalueestasi riippumatta.

Palvelukeskuksen asiakkaan tulee hankkia itselleen palvelukeskuskortti. Kortin voivat saada helsinkiläiset eläkeläiset ja työttömät. Korttia käytetään aina palvelukeskuksessa asioidessa. Palvelukeskusten toiminta on joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta maksutonta.

Palvelukeskuksen toiminta koostuu useista erilaisista kotona asuvien ikääntyneiden hyvinvointia ja arkea tukevista toiminnoista. Kulttuuri-, liikunta- ja vapaaehtoistoiminta ovatkin vain osa palvelukeskuksissa tapahtuvaa toimintojen kirjoa.

Palvelukeskustoiminnan kehittämisen suuntia

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimintaviraston sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut laati Palvelukeskustoiminnan kehittämisohjelman vuosille 2014 - 2016. Kehittämisohjelmassa on linjattu helsinkiläistä palvelukeskustoimintaa. Vastaavaa kehittämisohjelmaa ei ole tämän jälkeen tehty.

Kehittämisohjelman mukaan palvelukeskusten toiminnan painopisteitä ovat iäkkäiden hyvinvointia tukevien palveluiden kehittäminen, fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen ja digitaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen. Palvelukeskusten tavoitteena on tuottaa ohjelmaa myös omien tilojen ulkopuolelle, kuten kivijalkatiloihin.

⁴ Palvelukeskustoiminnan kehittämisohjelma vuosille 2014 - 2016. Sairaala-, kuntoutus- ja hoivayksikkö, Sosiaali- ja terveystoimintavirasto, Helsingin kaupunki.

⁵ Ks. lisää <https://www.hel.fi/sote/fi/palvelut/palvelukuvaukset?id=4661>

⁶ Ks. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/palvelut/palvelukuvaukset?id=3250&up=2>

Kehittämishjelmassa todetaan, että palvelukeskustoimintaa kehitetään kunnallisena palveluna yhteistyössä käyttäjien, vapaaehtoisten ja järjestöjen kanssa.⁷ Tavoitteena on, että 75 % palvelukeskuksen toiminnasta olisi muiden kuin oman henkilökunnan tuottamaa. Vuonna 2017 tämä osuus oli palvelukeskusten yhteenlasketuissa tilastoissa noin 78 %⁸. Osuuksia tulkitessa on hyvä huomata, että kahvila- ja ravintolapalvelut muodostavat merkittävän osan (n. 42 %) palvelukeskusten käyttökerroista. Mikäli kahvila- ja ravintolapalveluita ei lasketa mukaan, muiden tuottajien osuus tuotetuista käyttökerroista oli noin 63 %. Huomattava osa palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta kuuluu juuri tähän muiden tuottajien, kuten vapaaehtoisten, toteuttaman ohjelman osuuteen. Palvelukeskukset eivät kuitenkaan pyöri edes tältä osin täysin ulkopuolisten voimin, sillä vaikka toimintaa toteuttavat muut tahot, vastuu toiminnasta on kuitenkin aina omalla henkilökunnalla.

Syynä ulkopuolisten tuottajien suureen osuuteen on pyrkimys kohdentaa palvelukeskusten henkilökunnan työpanosta mahdollisimman tehokkaasti eniten tukea tarvitseville asiakkaille. Samasta syystä paremman toimintakyvyn omaavia asiakkaita ohjataan siirtymään muiden palveluntuottajien, kuten työväenopiston ja liikuntapalveluiden toiminnan piiriin. Palvelukeskusten kehittämishjelmassa todetaankin, että suuremman painoarvon saavat sellaiset toiminnot, joilla tuetaan heikkokuntoisimpia asiakkaita. Näitä toimintoja ovat mm. palveluohjaus, tuetut ryhmät ja omahoitovalmennus sekä fysioterapeutin toteuttama kuntosaliohjaus. Sellaiset toiminnot kuten yleisötilaisuudet ja harrastustoiminta saavat täten pienemmän painoarvon palvelukeskusten itse tuottamassa toiminnassa.

Palvelukeskusten asiakkaat

Palvelukeskusten tavoitteena on kehittämishjelman mukaan tarjota palveluita pääasiassa yli 65-vuotiaille helsinkiläisille.⁹ Palvelukeskukset tukevat kotona asumista, ehkäiset syrjäytymistä ja yksinäisyyttä sekä pitävät yllä toimintakykyä ja tukevat asiakkaidensa hyvää elämää. Kotona asumista tuetaan muun muassa järjestämällä erityistä tukea tarvitseville suunnattua tavoitteellista ryhmätoimintaa.¹⁰ Ohjelmassa todetaan, että palvelukeskukset ovat helsinkiläisten eläkeläisten olohuoneita, joissa juhlietaan, tavataan ystäviä, harrastetaan ja nautitaan kulttuurista.

Palvelukeskusten kehittämishjelmassa palvelukeskuksen asiakkaat on jaettu kolmeen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat virkeät seniorit, jotka käyttävät palvelukeskuspalveluita oman tarpeensa mukaan. Palvelukeskus tarjoaa heille ensisijaisesti hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa, kuten ruokailua, liikuntaryhmiä, luentoja ja kursseja, palveluneuvontaa, mahdollisuuden vapaaehtoistoimintaan sekä muuta ohjelmaa. Seuraava ryhmä ovat toimintakyvyltään heikentyneet asiakkaat, joille palvelukeskus tarjoaa ennaltaehkäiseviä palveluita, kuten liikuntaa, matalan kynnyksen toiminnallisia ryhmiä, vertaistoimintaa sekä kodin läheisyyteen vietäviä ”kivijalkaryhmiä”¹¹. Kolmannen ryhmän muodostavat iäkkäät, joiden arjen selviytymisessä on jo ongelmia ja joita palvelussa toimitaan mahdollisesti yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Heille palvelukeskukset tarjoavat kotona asumista tukevia sekä korjaavia ja ylläpitäviä palveluja.

⁷ Sosiaalilautakunnan linjaus vuodelta 2010.

⁸ Luvussa on huomioitu kaikki palvelukeskuspalveluiden käyttökerrat tuottajaryhmittäin. Huom. sisältää myös esim. ravintola- ja kahvilapalvelut, joihin lukeutuu noin 42 % palvelukeskusten kaikista käyttökerroista. Lähde: Sosiaali- ja terveystoimi, Tilastopalvelut, Tiedot on poimittu PALMU järjestelmästä.

⁹ Palvelukeskuskortin voi hankkia helsinkiläinen eläkeläinen tai työtön.

¹⁰ Palvelukeskusten omia vertais- ja tukiryhmiä on suunnattu mm. yksinäisyyttä tai toimintakyvyn vajeita kokeville. Toiminta on hyödyllistä asiakkaille, jotka eivät muuten ole palveluiden piirissä ja jotka tarvitsevat kotona asumiseen tukea. (PKV, 28-29.)

¹¹ Kivijalkaryhmillä viitataan palvelukeskusten jalkautuvaan toimintaan, jonka tarkoituksena on tavoittaa ikääntyneet lähellä kotiaan. Kodin lähelle vietävät palvelut helpottavat vaikeasti liikkeelle pääsevien ikääntyneiden mahdollisuutta osallistua palvelukeskusten toimintaan.

Palvelukeskusten asiakasryhmät Palvelukeskustoiminnan kehittämisohjelman (2014–2015) mukaan

Palvelukeskusten asiakaskuntaan kuuluu siis ikääntyneitä aina virkeistä senioreista paljon tukea tarvitseviin asiakkaisiin. Asiakasjaottelu on tärkeä myös liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaa tarkasteltaessa. Esimerkiksi palvelukeskusten itse tuottamat liikuntapalvelut on suunnattu pääosin toimintakyvyltään heikentyneille ja paljon tukea tarvitseville ikääntyneille. Siinä missä ns. virkeät seniorit saattavat olla lähinnä kulttuurin aktiivikuluttajakuntaa, joka koostuu juuri eläkkeelle jääneistä hyväkuntoisista ikääntyneistä, kuuluu osa palvelukeskusten asiakkaista juuri siihen ryhmään, joka jää tällä hetkellä lähes kokonaan syrjään julkisesti tuotetuista kulttuuripalveluista.¹² Tähän joukkoon kuuluu kotona asuvia hyvin iäkkäitä ihmisiä, jotka eivät enää pääse tavanomaisten palveluiden pariin, mutta eivät ole vielä myöskään ympärivuorokautisen hoidon piirissä. Palvelukeskukset tavoittavatkin paljon virkeitä senioreita laajemman joukon helsinkiläisiä ikääntyneitä ja toimivat näin eri kuntoisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ikääntyneiden liikunta- ja kulttuuriharrastusten mahdollistajana.

Vuonna 2017 helsinkiläisillä palvelukeskuksilla oli yhteensä 15 334 palvelukeskuskortin vuoden aikana hankkinutta tai päivittänyttä asiakasta.¹³ Heistä eniten oli 65–74-vuotiaita. Tässä ikäluokassa palvelukeskuksen asiakkaita oli noin 15 % kaikista helsinkiläisistä.¹⁴ 75–84-vuotiaiden keskuudessa palvelukeskuksen käyttö nousi hieman yli 16 prosenttiin ikäluokasta. Tämän jälkeen käyttö laskee.

¹² Ks. esim. Pynnönen, Katja & Mitchell, Ritva (2012) Ikääntyvät ja ikääntyneet taiteen ja kulttuurin kentillä. 50+-kulttuuribarometrin tuloksia. Cuporen julkaisuja 20. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö, Helsinki.

¹³ Sosiaali- ja terveysviraston Palvelukeskusten kirjaamisohteet (v. 2014): "Asiakkuudet kirjataan Palmuun palvelukeskuskorttia myönnettäessä ja päivitettyä, asiakasmäärä saadaan Palmusta."

¹⁴ Mäki, Netta & Vuori, Pekka (2017) HELSINGIN VÄESTÖ VUODENVAIHTEESSA 2016/2017 JA VÄESTÖNMUUTOKSET VUONNA 2016. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

Palvelukeskusten asiakkaiden ikäjakauma vuonna 2017

(Lähde: Vanhusten palvelukeskusten asiakkaat 2017. Sosiaali- ja terveystoimi, Tilastopalvelut. Tiedot on poimittu PALMU järjestelmästä.)

alle 65 v.

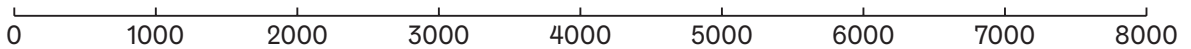
65-74 v.

75-84 v.

yli 85 v.

Asiaksmäärät ja käyttökerrat

Palvelukeskukset ovat tilastoineet toimintaansa vuodesta 2012 lähtien Palmu-ohjelmalla. Ohjelmaan syötetään tietoja mm. palvelukeskusten asiakasmääristä ja käyttökerrroista. Tilastointia varten on laadittu tilastointiohje, joka antaa osaltaan viitteitä siitä, mitä kaikkea palvelukeskuksissa tehdään. Seuraavasta taulukosta löytyy lueteltuna toimintoja, joita palvelukeskuksissa tilastoidaan.

Palvelukeskusten toimintamuodot

(Lähde: Palvelukeskusten tilastointiohje 1.1.2016)

Ateriat	Aterioita ovat lounaat, jotka syödään palvelukeskuksissa tai haetaan sieltä kotiin.
Kahviopalvelut	Kahviopalvelujen käyttäjien lukumäärä.
Sosiaali- ja terveysneuvonta	Yksilölliset tavoitteelliset sosiaali- ja terveysneuvontakerrat, esim. ohjaus palveluasumiseen tai muiden palvelujen käyttöön, neuvonta ongelmatilanteissa tai työntekijän tai vapaaehtoisen tekemä verenspaineen mittaust, fysioterapeutin konsultaatio, kuulonhuoltopalvelu, myös puhelinneuvonta.
Seniори-info	Keskitetyn palveluneuvonnan puhelinneuvonta sekä sähköpostilla annettu neuvonta.
Liikunta	Keskitetyn palveluneuvonnan puhelinneuvonta sekä sähköpostilla annettu neuvonta.
Ohjelmallinen toiminta ja retket	
Retket, teatteri ym. käynti	Muualle tehdyt retket, kuten teatterikäynnit.
Ohjelmallinen toiminta	Asiakkaat ovat yleisönä seuraamassa ohjelmaa. Esim. elokuvat, muotinäytökset ja tanssiesitykset ja virsilaulutilaisuudet.
Atk-opastus	Työntekijän tai vapaaehtoisen antama ennalta sovittu opastus tietokoneen käyttöön.

Vertais- ja tukiryhmäkäynti	Vertais- ja tukiryhmätoiminnan käyntikerrat, kuten omaishoitajien ruokakerho, maahanmuuttajanaisten jumppakerho, syöpään sairastuneiden askarteluryhmä, leskien kirjallisuuspiiri ja mielenterveyskuntoutujien taideryhmä jne.
Asiakasneuvosto	Asiakasneuvostot ja vapaaehtoiset tiimi- ja kuukausitapaamiset.
Harrastus- ja opintotoiminta	Tavoitteellinen opintotoiminta, kuten kirjallisuuden harrastajien lukupiirit. Tavoitteelliset kädentaitojen kurssit, joissa opetetaan uusia tekniikoita.
Uskonnollinen toiminta	Esim. virsilaulutilaisuudet, uskonnolliset ryhmät.
Liikunta	Keskitetyn palveluneuvonnan puhelinneuvonta sekä sähköpostilla annettu neuvonta.
Uskonnollinen toiminta	Esim. virsilaulutilaisuudet, uskonnolliset ryhmät.
Kerhotoiminta	Ei tavoitteellinen toiminta, kuten pelit (korttipelit, shakki ja biljardi ym.) käden taidot, askartelun, kudonta, uskonnollinen ryhmätoiminta ja eläkeläisjärjestöjen oma toiminta.
Kirjasto¹⁵	Asiakaskäynnit kirjastossa.

Tilastoinnissa kerätään tietoa sekä palvelukeskusten itsensä että muiden toimijoiden palvelukeskuksissa tuottamasta toiminnasta. Toiminta luetaan tilastointiohjeen mukaan SOTEn itsensä järjestämäksi, kun SOTEn työntekijöiden työpanos on merkittävä. Oman henkilökunnan lisäksi mukana voi olla myös vapaaehtoisia. Omaksi toiminnaksi lasketaan myös omaa toimintaa täydentämään ulkopuolelta ostettu toiminta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa palvelukeskus maksaa yhteislaulujen tai liikuntaryhmän vetäjälle, kirjataan järjestämisvastuu SOTElle. Muita tilastoihin kirjattavia palveluntuottajaluokkia ovat muut kaupungin toimijat, (sis. työväenopisto, liikuntapalvelut ym.), asiakkaat ja vapaaehtoiset sekä järjestöt, seurakunnat ja muut toimijat. Viimeiseen luokkaan kirjataan kaikki muut toimijat, jotka eivät sisälly edellisiin palveluntuottajaluokkiin. Palveluntuottajakohtaisia tietoja löytyy tämän selvityksen luvusta 6.

Palvelukeskustilastot antavat kattavan kuvan palvelukeskusten käytöstä. Kuten alla olevasta taulukosta näkyy, oli palvelukeskuksilla oman tilastointinsa mukaan vuonna 2017 yli miljoona käyttökertaa. Näistä suuren osan (n. 42 %) muodostivat ravintola- ja kahvilapalvelut, joita käytettiin yli 432 000 kertaa. Tämän selvityksen kannalta on kuitenkin huomattavaa, että palvelukeskusten toiseksi suosituimpia palveluita olivat liikuntapalvelut, joilla oli noin 278 000 käyttökertaa. Näistä omatoimisia kuntosalikäyntejä oli lähes 114 000. Myös harrastustoiminnalla sekä ohjelmallisella toiminnalla sekä retkillä oli yhteensä yli 216 000 käyttökertaa.

¹⁵ Palvelukeskuksissa on sekä Helsingin kaupunginkirjaston että vapaaehtoisten ylläpitämiä kirjastoja.

Palvelukeskusten toimintamuotojen käyttökerrat tuottajan mukaan 1.1.–31.12.2017

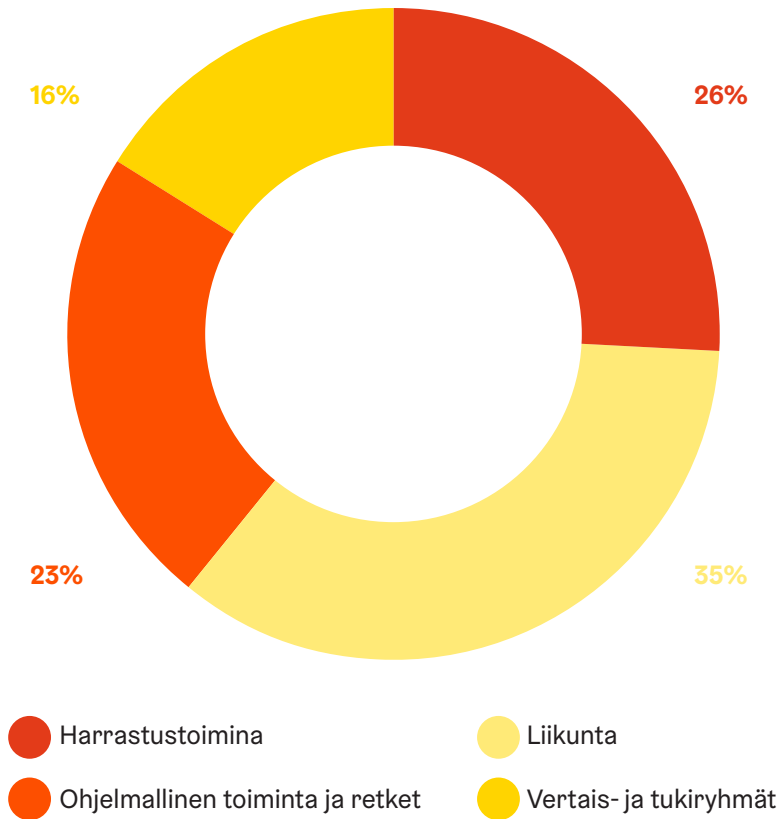
(Lähde: Vanhusten palvelukeskusten toimintamuotojen käyttökerrat tuottajan mukaan. Sosiaali- ja terveystoimi, Tilastopalvelut. Tiedot on poimittu PALMU järjestelmästä.)

Toimintamuoto	Käyttökerrat 2017
Asiakasneuvosto	3 221
Atk-opastus	4 568
Harrastustoiminta	121 055
Opintopiirit	30 537
Kirjasto	11 171
Kerhotoiminta	79 347
Liikunta	277 548
Kuntosali, omatoiminen käynti	113 946
Liikuntaryhmät	124 443
Tanssit	23 946
Kuntosaliohjaus	15 213
Ohjelmallinen toiminta ja retket	95 092
Ohjelmallinen toiminta	93 141
Retket, teatterit ym. käynnit	1 951
Ravintola- ja kahviopalvelut	431 589
Ateriat	252 090
Kahviopalvelut	179 499
Seniори-info	1 557
Puhelinneuvonta	1 240
Sähköinen neuvonta	317
Sosiaali- ja terveysneuvonta	19 391
Palveluohjaus	5 855
Terveysneuvonta	9 229
Muu neuvonta	4 307
Vertais- ja tukiryhmät	68 911
Yhteensä	1 022 932

Jos käyttökertojen vertailusta poistetaan ravintola- ja kahviopalvelut, asiakasneuvostot, kirjasto- ja neuvontapalvelut sekä kuntosalikäynnit saadaan näkemys siitä, millaisessa suhteessa eri ryhmä-, harrastus- ja ohjelmallisen toiminnan käyttökerrat ovat keskenään. Seuraavasta kuviosta näemme, että vaikka palvelukeskukset keskittävät omia resurssejaan eniten tukea tarvitsevien palvelemiseen, kuten vertais- ja tukiryhmätoimintaan, muodostavat liikunta-, kulttuuri- ja harrastetoiminta huomattavan osan palvelukeskusten ryhmä-, harrastus- ja ohjelmallisen toiminnan käyttökertoista.

Ryhmä- ja harrastus- sekä ohjelmallisen toiminnan käyttökerrat vuonna 2017.

Kuvioon on sisällytetty harrastustoiminnasta opintopiirit ja kerhotoiminta, liikunnasta liikuntaryhmät ja tanssit, kaikki ohjelmallinen toiminta ja retket sekä vertais- ja tukiryhmät.

Palvelukeskusten omat tilastot havainnollistavat palvelukeskusten käyttömääriä, mutta tilastoja kohtaan on esitetty myös kritiikkiä. Palmu-järjestelmää pidetään palvelukeskusten henkilökunnan keskuudessa epäluotettavana tilastotiedon lähteenä erinäisten tietojen kirjaamiseen liittyvien ongelmien vuoksi. Tämä on hyvä ottaa huomioon tilastoja lukiessa.

Helsingiläiset palvelukeskukset

Helsingissä järjestetään palvelukeskustoimintaa 15 toimipisteessä. Palvelukeskuksista 10 toimii monipuolisen palvelukeskuksen ja neljä palvelutalon yhteydessä. Vain yksiköistä suurin eli Kampin palvelukeskus toimii itsenäisesti.

Palvelukeskusten tilat ovat pääosin palvelukeskusten omien asiakkaiden käytössä päivisin kello 10 ja 14 välisenä aikana, mutta palvelukeskusten aukioloajat vaihtelevat huomattavasti. Ilta-aikaan palvelukeskusten tiloja voidaan antaa myös muiden toimijoiden kuten järjestöjen käyttöön. Valtaosalla palvelukeskuksista on toimintaa myös oman toimipisteen ulkopuolella tiloissa, jotka ovat muiden toimijoiden hallinnoimia. Palvelukeskuksen ulkopuolisissa tiloissa järjestetään mm. naapuruuspiirejä¹⁶ ja muita ryhmätapaamisia, vertaistuellisia ryhmiä, jumppaa, viljelypalstatoimintaa, bingoa ja biljardia. Palvelukeskuskohtaista tietoa tiloista ja palveluista löytyy luvun 6 palvelukeskusprofiileista.

Palvelukeskusten yhteistyökumppanit

Palvelukeskuksilta kysyttiin, keiden kanssa he tekivät yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialoilla. Lähes kaikki palvelukeskukset tekevät yhteistyötä Helsingin suomenkielisen työväenopiston kanssa. Valtaosa kertoi myös tekevänsä yhteistyötä Helsingin kaupunginkirjaston kanssa. Lisäksi lähes puolet palvelukeskuksista kertoi tekevänsä yhteistyötä myös liikuntapalveluiden kanssa. Muilla KUVAn ja KASKOn palveluilla ja yksiköllä, kuten yleisillä kulttuuripalveluilla, museoilla, Helsingin kaupunginorkesterilla, nuorisopalveluilla ja ruotsinkielisellä työväenopisto Arbiksella oli tämän kyselyn perusteella yhteistyökumppaneina vain muutamia palvelukeskuksia.

Samalla selvitettiin myös muita palvelukeskusten yhteistyökumppaneita. Kuten seuraavasta kuviosta näkyy, tehdään palvelukeskuksissa runsaasti yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Myös oppilaitos-, koulu- ja päiväkotiyhteistyö on huomattavaa. Emme tässä kysyneet erikseen, tehdäänkö yhteistyötä kaupungin omien oppilaitosten, koulujen ja päiväkotien kanssa, mutta näyttäisi siltä, että yhteistyötä tehdään myös tällä tavoin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Palvelukeskuksissa harrastetaan kädentaitoja. Keramiikkapaja löytyy Kampin, Riistavuoren ja Kinaporin palvelukeskuksista. Kuva: Katja Tähti.

¹⁶ Lue lisää naapuruuspiireistä <https://www.hel.fi/sote/fi/palvelut/palvelukuvaus?id=5239>

Palvelukeskusten yhteistyökumppanit yksityisellä ja kolmannella sektorilla

Palvelukeskukset vastasivat kysymykseen, tekeekö palvelukeskuksenne yhteistyötä seuraavien toimijoiden kanssa. Yksi vastaus vastaa yhtä palvelukeskusta. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon.

seurakunta tai muut uskonnolliset yhteisöt

paikallisjärjestöt ja kaupunginosayhdistykset

eläkeläisjärjestöt

maahanmuuttaja/siirtolais- ja monikulttuurisuusyhdistykset (esim. Suomen Romaniyhdistys)

terveyden edistämiseen keskittyneet järjestöt ja potilasjärjestöt (esim. Sydänliitto, Muistiliitto)

ylisukupolvista yhteistyötä tekevät järjestöt (esim. Mannerheimin Lastensuojeluliitto)

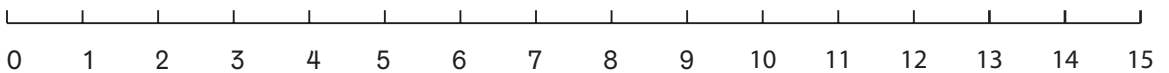
muut järjestöt

yritykset

oppilaitokset

koulut- ja päiväkodit

muut, mitkä?

Kinaporin ja Kontulan palvelukeskuksissa on omat uima-altaat, joissa harrastetaan mm. vesijumppaa. Kuva: Katja Tähjä.

Palvelukeskusprofiilit

Tätä selvitystä varten koottiin tietoa myös yksittäisistä palvelukeskuksista. Kyselyn ja palvelukeskustilastojen pohjalta laadittiin palvelukeskusten toimintaa kuvaavat palvelukeskusprofiilit. Myös profiilien painopiste on liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnassa. Palvelukeskusprofiilit havainnollistavat sitä, kuinka suuresti palvelukeskukset eroavat toisistaan niin volyymin kuin palveluvalikoimankin näkökulmista. Profiileja tarkastelemalla voikin havaita palvelukeskusten välillä sellaisia painotuseroja, joita ei pelkkiä tilastoja lukemalla ole mahdollista huomata. Nämä erot on hyvä pitää mielessä palvelukeskuksia tarkastellessa.

Huom. Tiedot palvelukeskusten asiakkaista ja käyttökerroista on poimittu Palmu-järjestelmästä koottuista tiedoista (ks. Vanhusten palvelukeskusten toimintamuotojen käyttökerrat tuottajan mukaan 1.1.–31.12.2017). Tiedot palvelukeskusten tiloista, palveluista ja yhteistyökumppaneista on koottu kyselyn avulla. Tilojen kuvailussa saattaa olla päällekkäisyyttä, sillä yhtä tilaa voidaan käyttää moneen eri tarkoitukseen.

1. Itäkeskuksen palvelukeskus	20
2. Kampin palvelukeskus	21
3. Kannelmäen palvelukeskus	22
4. Kinaporin palvelukeskus	23-24
5. Kontulan palvelukeskus	25
6. Koskelan palvelukeskus	26
7. Kustaankartanon palvelukeskus	27
8. Munkkiniemen palvelukeskus	28
9. Myllypuron palvelukeskus	29
10. Pohjoishaagan palvelukeskus	30
11. Riistavuoren palvelukeskus	31
12. Roihuvuoren palvelukeskus	32
13. Rudolfin palvelukeskus	33
14. Syystien palvelukeskus	34
15. Töölön palvelukeskus	35

Kampin palvelukeskuksen biljardihuoneessa pelataan aamusta iltaan. Kuva: Katja Tähti.

Palvelukeskus	Itäkeskuksen palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Itäkeskuksen palvelutalo
Palvelu-alue	Itä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Itä-Helsinki
Sijainti	Voikukantie 6, 00930 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	Päivätoimintaa, palveluasumista
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	Ravintola, kuntosali, liikuntasali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, kuten ruokasali tai juhlasali, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, saunatila, tila, jossa on säästämiin soveltuva piano tai flyygeli
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Kuntojumppaa Omakotisäätiön juhlasalissa (Puotilantie 3, 00910 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	1
Aukioloajat	ma-to 8-16, pe 8-14.30
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	57
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	1934
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	26
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Kulttuuritoimintaa järjestetään yhteistyössä Itä-keskuksen kirjaston ja yksittäisten hankkeiden kanssa. Myös alueellinen yhteistyö on tärkeää.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Merkittävimmät liikuntamuodot ovat kuntosalikäynnit ja ohjatut jummat. Itäkeskuksen kirjaston järjestämä ohjelma on merkittävässä asemassa kulttuuritoiminnan puolella. Vapaaehtoisia saadaan mm. Facebookin ja oppilaitosten kautta.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskustoiminta on tässä yksikössä pientä.

Palvelukeskus	Kampin palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	(Itsenäinen)
Palvelu-alue	Etelä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Koko kaupunki
Sijainti	Salomonkatu 21, 00100 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	-
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	Kuusi kerhohuonetta, maalausluokka, keramiikkapaja, muu kädentaidon tila, juhlasali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, kuten ruokasali tai juhlasali, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, esittävään taiteeseen soveltuva tila, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tai flyygeli tms, muu kirjasto, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, lehdenlukutila, pesutupa, vapaan oleskelun tila, kuntosali, kahvila ja ravintola, pesutupa
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Kuukausittaiset ikäihmisten tapaamiset Kruununhaan asukasyhdistyksen Krunan mestassa (Meritullinkatu 6, 00170 Helsinki); Naapuruuspiiri Lauttasaaren kirjastossa (alkaa marraskuussa 2018, Pajalahdentie 10, 00200 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	18
Aukioloajat	ma-to 8-20.30, pe 8-16
Palvelukeskukskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	4 904
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	42 742
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	25 737
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikuntapalveluiden järjestämisessä tehdään yhteistyötä kesäisin KUVAn liikuntapalveluiden kanssa. Kulttuuritoiminnan merkittävimmät kumppanit ovat Metropolia AMK, Helsingin työväenopisto sekä järjestöt.
Yhteenvedo palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Merkittävimmät liikuntapalvelut ovat kuntosaliopastus ja -harjoittelu, tasapainoharjoittelu, ohjattu venyttely, tuolijumppa sekä ryhmäliikunta eri muodoissa. Merkittävimmät kulttuuripalvelut ovat yhteislaulut, tanssit, kädentaitoryhmät ja omien kuorojen toiminta. Vapaaehtoiset mm. ohjaavat harrasteryhmiä, järjestävät yhteislauluja, antavat digiopastusta ja hoitavat kirjastoa.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Ainoa itsenäinen palvelukeskus, muut toimivat monipuolisten palvelukeskusten yhteydessä. Suurin palvelukeskustoimija kaupungissa.

Palvelukeskus	Kannelmäen palvelukeskustoiminta
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Kannelmäen palvelutalo
Palvelu-alue	Länsi
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Kaarela (Kannelmäki, Maununneva, Hakuninmaa, Malminkartano)
Sijainti	Urkupillintie 4, 00420 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, ryhmäkodit
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	ravintola, kuntosali, saunatila, liikuntatilana käytettävä ruokasali, kerhotila, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, takkahuone, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säestämiseen soveltuva piano tai flyygeli tms.
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Asukastalo Renki (Piianpolku 7, 00410 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	2,5
Aukioloajat	ma-pe klo 7.15-17.45
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	158
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	6 436
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	1 314
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Kulttuuripalveluiden kumppaneita ovat Kanneltalo, Helsingin kaupungin kirjasto, Helsingin kaupungin liikuntapalvelut (Alueliikunta, Kaarela), oppilaitokset, eläkeläisjärjestöt sekä apurahalla toimivat ammattilaiset.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Merkittävimpiä liikunnan muotoja ovat omatoiminen ja ohjattu kuntosaliharjoittelu, kuntosalilaitteopastus, voima- ja tasapainoryhmät, tuolijumppa, kehonhuollolliset ryhmät, kuten SenioriPilates ja Lempeä kehonhuolto. Lisäksi liikuntatoimintaa järjestetään yhteistyössä alueliikunnan kanssa. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat musiikkiesitykset, erilaiset juhlat ja kulttuuriaiheiset tapahtumat sekä teatteri- ja tanssiesitykset. Talon oma vapaaehtoistoiminta on huomattavaa. Vapaaehtoisia tulee myös mm. oppilaitosten ja yritysten kautta.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskus on toiminut vasta muutaman vuoden ja kävijämäärät ovat nousussa. Palvelukeskus on toiminut palvelutalon tiloissa ja se siirtyy omiin tiloihin vuoden 2018 aikana. Uudet tilat mahdollistavat palveluiden kehittämisen ja laajentamisen uudella tavalla.

Palvelukeskus	Kinaporin palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Kinaporin monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Etelä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Vallila, Kallio, Alppiharju, Sörnäinen, Alppila, Merihaka, Arabia, Hermannin
Sijainti	Kinaporinkatu 9, 00500 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, arviointi- ja kuntoutustoimintaa, jalkahoitajan palveluita
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	ravintola, kuntosali, saunatila, uima-allas, liikuntasali, liikuntatilana käytettävä liikuntan soveltuva ryhmättila, kuten ruokasali tai juhlasali, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, kerhotila, keramiikkapaja, metallityöpaja, puutyöpaja, muu kädentaitojen tila, pesutupa, muu kirjasto, lehdenluku-tila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, vapaan oleskelun tila, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tai flyygeli tms.
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Puistojumppa Kinaporinpuistossa kesäisin (00500 Helsinki), Sosiaaliohjauksen päivytykset kotihoidon tiloissa, (Käenkuja 1, 00500 Helsinki ja Rautalammintie 2, 00550 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	13
Aukioloajat	ma-ti ja to-pe klo 8-18, ke klo 8-20 ja la-su klo 9-15
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	1 959
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	47 680
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	16 565
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikuntaa järjestetään yhteistyössä mm. KUVAn liikuntapalveluiden ja järjestöjen kanssa. Kulttuuripalveluiden kumppaneita ovat mm. eläkeläisjärjestöt, Helsingin työväenopisto, oppilaitokset ja päiväkodit sekä yksittäiset henkilöt ja ryhmät.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikunnan muotoja ovat vesiliikunta, kuntosali, ryhmäliikunta, tanssit ja ulkoliikunta. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat näytelmät ja revyyt, kädentaitojen harjoittaminen, ohjelmalliset tapahtumat, yhteislaulut ja tanssi sekä monikulttuurinen toiminta. Vapaaehtoiset avustavat asiakkaita, tuottavat ohjelmaa ja ohjaavat mm. liikunta- ja käsityöryhmiä.

Palvelukeskuksen erityispiirteitä

Kulttuuri- ja taidepainotteinen palvelukeskus, jossa toimintaa mm. maahanmuuttajataustaisille iäkkäille. Tiivistä yhteistyötä myös SETAn kanssa. Palvelukeskus pyrkii olemaan moninainen ja yhdenvertainen kohtaamispaikka kaikille. Palvelukeskuksella on keskeinen sijainti ja hyvät liikenneyhteydet myös idästä ja pohjoisesta. Palvelukeskuksessa nuorten työpajan ylläpitämä sosiaalinen kahvila Aleksis.

Palvelukeskuksissa järjestetään mm. sarjakuvakursseja. Kuva: Katja Tähjä

Palvelukeskus	Kontulan palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Kontulan monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Itä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Itäinen Helsinki
Sijainti	Kontukuja 5, 00940 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, lyhyt-ai-kaishoitoa, arviointi- ja kuntoutustoimintaa, osavuorokautista hoitoa, kampaajan ja/tai parturin palveluita
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, uima-allas, saunatila, liikuntasali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmättila, kuten ruokasali tai juhlasali, luen- nointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, kerhotila, muu kädentaitojen tila, Helsingin kaupunginkirjasto, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tieto- koneita, vapaan oleskelun tila, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tai flyygeli tms, ravintola, kampaaja
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii sään- nöllisesti	Naapuruspäiiritoimintaa Diakonissalaitoksen tiloissa (Kontulan metroasema, 00940 Helsin- ki), Pilke-ryhmä ja tuolijumppaa Vuosaaressa Palvelukeskus Albatrossin tiloissa, (Kahvikuja 3, 00990 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	8
Aukioloajat	ma-pe klo 8-15.30
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	1 630
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	40 983
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	5 582
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikunnan järjestämisen merkittävin yhteis- työkumppani on Helsingin työväenopisto. Kulttuuritoimintaa järjestetään maksullisten ja vapaaehtoisten esiintyjien kanssa.
Yhteenvedo palvelukeskuksen liikunta-, kult- tuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikuntamu- toja ovat tuettu ja itsenäinen kuntosaliharjoit- telu, vesi- ja tuolijumppa ja muu ryhmäliikunta. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat erilaiset konsertit, yhteislaulut, tanssit, luennot ja kurssit sekä taidenäyttelykierrok- set. Vapaaehtoiset mm. auttavat ulkoilussa, tekevät ystävätoimintaa ja auttavat asiakkaita osallistumaan tilaisuuksiin.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskuksella on toimintaan hyvin sopi- vat tilat. Palvelukeskuksessa tarjotaan paljon liikunta- ja ryhmätoimintaa. Lisäksi toimintaa on mm. maahanmuuttajille.

Palvelukeskus	Koskelan palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Koskelan monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Etelä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Käpylä
Sijainti	Käpyläntie 11, 00600 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	palveluasumista, arviointi- ja kuntoutustoimintaa
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, kerhotila, vapaan oleskelun tila, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tms, ravintola
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	-
Henkilökunta v. 2017 (htv)	5
Aukioloajat	ma-pe klo 8-17
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	340
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	8 014
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	2 314
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikunta- ja kulttuuritoiminnan merkittävin yhteistyökumppani on Helsingin työväenopisto. Kulttuuritoiminnan muita keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat oppilaitokset ja yksittäiset hankkeet.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikuntatoiminnan muotoja ovat ryhmäliikunta sisällä ja ulkona, kuntosaliohjaus ja -ryhmät, yksilöopastettu liikunnanohjaus sekä liikunta-aiheiset luennot. Palvelukeskus on järjestänyt mm. puistojumppaa. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat musiikkiesitykset, yhteistaulu, yhteistanssi ja ohjattu tanssi, lausuntaja puhe-esitykset sekä taide- ja käsityöpajat. Palvelukeskuksen omilla vapaaehtoisilla on keskeinen merkitys toiminnassa.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskuksella on ruotsinkielistä palvelua (sosiaaliohjaus ja fysioterapia).

Palvelukeskus	Munkkiniemen palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Munkkiniemen palvelutalo
Palvelu-alue	Länsi
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Munkkiniemi, Munkkivuori, Niemenmäki, Tallinranta, Pikku-Huopalahti, Laakso, Lehtisaari, Kuusisaari
Sijainti	Laajalahdentie 30, 00330 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, saunatila, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tai flyygeli tms, kädentaitojen tila, kerhotila, lehdenluku-tila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, vapaan oleskelun tila, takkahuone, ravintola, pesutupa
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Pajatupa -kivijalkaryhmä, Pitäjänmäen seurakuntakoti (Pajamäentie 14, 00360 Helsinki); Huopatupa -kivijalkaryhmä, Helsingin kaupungin asunnot (Huopalahdentie 5, 00330 Helsinki); Pilke-ryhmä, Diakonissalaitos (Taavinkuja 6, 00370 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	6
Aukioloajat	ma-to klo 8-17, pe klo 8-16
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	922
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	17 371
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	5 663
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Palvelukeskuksen liikuntatoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat Zanzen ky, Suomalainen Voimisteluseura, aikuisopisto ja Munkkiniemen kansalliset seniorit ry. Kulttuuritoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat Helsingin työväenopisto, Munkkiniemen kansalliset seniorit ry. ja Munksnäjdens pensionärer rf.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikuntamuotoja ovat kuntosali-, tasapaino- ja voimaharjoittelu, asahi ja venyttely. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat yhteislaulut, kulttuuriluennot, kieli- ja maalauskurssit sekä lukupiirit. Vapaaehtoiset mm. avustavat asiakkaita ryhmiin osallistumisessa sekä ohjaavat ryhmiä.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	-

Palvelukeskus	Kustaankartanon palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Kustaankartanon monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Pohjoinen
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Oulunkylä, Pakila, Maunula, Patola
Sijainti	Oltermannintie 32, 00620 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, lyhyt- kaishoitoa, arviointi- ja kuntoutustoimintaa
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntasali, luennointiin soveltuva tila, esittävään taiteeseen soveltuva tila, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tai flyygeli tms (MPK:n puolella), kerhotila, käden- taitojen tila, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, vapaan oleskelun tila, ravintola
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	-
Henkilökunta v. 2017 (htv)	8
Aukioloajat	ma-to klo 8-16, pe 8-14
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	940
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	15 238
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	2 696
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikunta- ja kulttuuritoiminnan merkittävin yhteistyökumppani on Helsingin työväenopisto.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikuntamuotoja ovat avustetut kuntosaliryhmät, tuolijumppa, tasapainoryhmät, voimaharjoittelu ja venyttely. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat tuettujen ryhmien sisällä tapahtuva taide- ja kulttuuritoiminta, konsertit ja musiikkiesitykset, Kustaankartanon taiteiden ilta, kulttuuria sisältävät yhteiset juhlat ja tapahtumat sekä käsityökulttuuriin liittyvä toiminta. Vapaaehtoiset mm. käyvät esiintymässä ja luennoimassa, järjestävät vertaisryhmätoimintaa sekä ohjaavat ja avustavat ryhmiä.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	-

Palvelukeskus	Myllypuron palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Myllypuron monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Itä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Myllypuro ja Itä-Helsinki
Sijainti	Myllymatkantie 4, 00920 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, lyhytaikaishoitoa, osavuorokautista hoitoa, omaishoidon toimintakeskuksen toimintaa
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, saunatila, luennointiin soveltuva tila, kerhotila, Helsingin kaupungin kirjasto, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tms, ravintola
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	-
Henkilökunta v. 2017 (htv)	5
Aukioloajat	ma-pe klo 7-19, la-su klo 11.30-19
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	742
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	17 903
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	3 141
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikuntatoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat yksittäiset tanssinohjaajat, KUVAn liikuntapalvelut sekä Helsingin työväenopisto. Kulttuuritoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat Kansallisteatteri, apurahoilla toimivat taiteilijat sekä harrastajaorkesterit, -yhtyeet ja muut yksittäiset esiintyjät. Myös Helsingin kaupunginkirjaston kanssa tehdään yhteistyötä.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimmät liikunta- ja kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta muodot ovat kuntosali- ja tasapainoharjoittelu, tanssi, selkärühmät sekä tuoli- ja luustojummat. Merkittävintä kulttuuritoimintaa ovat tanssit, artistivierailut ja konsertit sekä näyttelyt. Vapaaehtoisia saadaan kaupungin, järjestöjen, oppilaitosten, yritysten ja seurakunnan kautta.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskus on muuttamassa Herttoniemeen väliaikaisiin väistötiloihin vuoden 2019 aikana.

Palvelukeskus	Pohjois-Haagan palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Hopeatien palvelutalo ja Helsingin Seniorisäätiön Mariankoti
Palvelu-alue	Länsi
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Pohjois-Haaga, Lassila, Haaga
Sijainti	Hopeatie 14, 00440 Helsinki ja Schildtinpolku 6, 00440 Helsinki (Mariankoti)
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	palveluasumista, omaishoidon toimintakeskuksen toimintaa, kotihoito, kampaajan/partuurin palveluita
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, saunatila, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, kerhotila, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säestämiseen soveltuva piano tms, kädentaitojen tila, vapaan oleskelun tila, kahvio, ravintola, pesutupa
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Perjantairyhmä, asukasyhdistyksen kerhuhuone (Krankantie 2, 00400 Helsinki); Bingo/Saunaryhmä/Biljardiryhmä, asukasyhdistyksen kerhuhuone Hopeahelmi (Hopeatie 16, 00440 Helsinki); Pilke-ryhmä ja veteraaniryhmä, Omaishoidon toimintakeskus, Hopeatien palvelutalo (Hopeatie 14, 00440 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	3
Aukioloajat	Hopeatie 8-18, Mariankoti 8-15.30
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	342
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	8 650
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	9 984
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Kulttuuritoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat useat musiikkiesiintyjät, musiikkiopistot, Helsingin työväenopisto, Helsingin kaupunginkirjasto sekä eri alojen taiteilijat ja teatterikokoonpanot, kuten Suomen kansallisteatterin kiertuenäyttämö.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Merkittävimpiä liikuntamuotoja ovat kuntoujumppa, tasapainoryhmä, tuoli- ja rollaattorijumppa sekä ohjattu kuntosaliharjoittelu. Merkittävintä kulttuuritoimintaa ovat musiikki- ja yhteislaulutilaisuudet, teatteriesitykset, palvelukeskuksen oma taideryhmä sekä näytellyt. Vapaaehtoiset mm. käyvät asiakkaiden kanssa ulkoilemassa ja ohjaavat ryhmiä.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskustoimintaa toteutetaan yhteistyössä Helsingin Seniorisäätiön Mariankodin kanssa.

Palvelukeskus	Riistavuoren palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Riistavuoren monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Länsi
Oma määritelmä toiminta-alueesta	-
Sijainti	Isonnevantie 28, 00320 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, lyhyt- tai kaishoitoa, arviointi- ja kuntoutustoimintaa, osavuorokautista hoitoa, kampaajan/parturin palveluita, hierontapalveluita
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntatilana käytettävä liikuntaan soveltuva ryhmätila, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, kerhotila, Helsingin kaupunginkirjaston kirjasto, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, vapaan oleskelun tila, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säästämiseen soveltuva piano tms, keramiikkapaja, muu kädentaitojen tila, ravintola, pesutupa
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	vertaistuellinen ryhmä, Kannelmäen SRK (Beckerintie 9, 00410 Helsinki); naapuruispiiri, asukastalo Renki, (Piianpolku 7, 00410 Helsinki); Helsingin diakonissalaitos, päihdeasiakkaille vertaistuellinen ryhmä, (Taavinkuja 4, 00370 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	5
Aukioloajat	ma-pe klo 7.30-20 ja la-su klo 8-16
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	730
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	16 799
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	6 988
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikuntatoiminnan keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat Helsingin aikuisopisto ja yksityiset palveluntuottajat. Kulttuuritoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat Helsingin kaupunginkirjasto, Helsingin työväenopisto, oppilaitokset sekä Suomen kansallisteatterin kiertuenäyttämö.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikunnan muotoja ovat ryhmäliikunta, kuntosaliharjoittelu, tasapainoharjoittelu, ulkotapahtumat ja tanssit. Merkintävintä kulttuuritoimintaa ovat taidelähtöiset menetelmät osana palvelukeskuksen kohdennettua ryhmätoimintaa, musiikkiesitykset ja yhteislaulut, kädentaidon työpajat ja ryhmät sekä teatteri- ja elokuvaesitykset. Vapaaehtoiset mm. esiintyvät, ohjaavat liikuntaryhmiä, toimivat asiakkaiden ystävinä, avustavat tapahtumissa ja tekevät käsitöitä asiakkaiden hyväksi.

Palvelukeskus	Roihuvuoren palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Roihuvuoren monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Itä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Roihuvuori, Herttoniemi, Herttoniemenranta, (Kulosaari)
Sijainti	v. 2017 Kettutie 8 I, 00800 Helsinki (palvelukeskus muutti joulukuussa 2018 takaisin omiin tiloihinsa osoitteeseen Punahilkantie 16, 00820 Helsinki)
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, lyhyt-ai-kaishoitoa, arviointi- ja kuntoutustoimintaa, osavuorokautista hoitoa
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	liikuntaan tarkoitettu ryhmätila, kuten liikun- tasali, saunatila, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, kerhotila, lehdenlu- kuttila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, puutyöpaja, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säes- tämiseen soveltuva piano tms, kädentaidon tila, ravintola
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	ryhmäliikunta, Senioritalon jumppasali; naapu- ruspiiri, taloyhtiön kerhohuone; Pilke-ryhmä, Roihuvuoren kirkko (Tulisuontie 2, 00820 Hel- sinki); Jalkautuva Pilke-ryhmä, Herttoniemen metroasema (00810 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	6
Aukioloajat	-
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	584
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	8 349
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	3 729
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikunta- ja kulttuuritoiminnan keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat yksityiset palve- luntuottajat. Kulttuuritoiminnassa tehdään yhteistyötä myös erilaisten apurahalla toimivi- en ammattilaisten kanssa.
Yhteenvedo palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikunnan muotoja ovat ohjatut kuntosaliryhmät ja vapaa kuntosaliharjoittelu sekä muut liikunnalliset ryhmät. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat musiikkiesitykset, lyhyet näytel- mät ja taidenäyttelyt. Palvelukeskuksen omat vapaaehtoiset sekä yritystempausten kautta tulevat vapaaehtoiset ovat merkittävässä roo- lissa palvelukeskuksessa.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskus on mukana etätoiminnan kehittä- misessä.

Palvelukeskus	Rudolfin palvelukeskustoiminta
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Roihuvuoren monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Itä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Laajasalo, Herttoniemenranta
Sijainti	Rudolfintie 17-19, 00870 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	palveluasumista, jalkojenhoitajan ja kampaajan/parturin palveluita
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, saunatila, luennointiin soveltuva tila, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, vapaan oleskelun tila, kädentaidon tila, kerhotila, ravintola
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	tuolijumppa, Kirkkosali, seurakunta (Reposalmentie 13, 00840 Helsinki); asahi, Terveysaseman kokoustila, Terveysasema (Koulutanhua 2, 00840 Helsinki); naapuruuspiiri, taloyhtiön kerhohuone, (Kirkkosalmentie 3A, 00840 Helsinki); naapuruuspiiri, taloyhtiön kerhohuone (Reiherintie 1C, 00870 Helsinki); yhteisöllinen viljelytoiminta, Viljelypalsta, Degerö seura (Tullisaari, 00840 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	2
Aukioloajat	ma-pe klo 8-16
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	160
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	6 898
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	730
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikuntatoiminnan merkittävimpiä yhteistyökumppaneita ovat yksittäiset ammatinharjoittajat ja kulttuuritoiminnan keskeisin yhteistyökumppani on Helsingin työväenopisto.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskuksen merkittävimpiä liikunta-toiminnan muotoja ovat kuntosaliharjoittelu, tuolijumppa, laiteohjaus ja kuntosalineuvonta sekä sauvakävely. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat Helsingin työväenopiston taideluennot, käsityöryhmät, musiikkiesitykset ja taidenäyttelyt. Vapaaehtoiset mm. ohjaavat ryhmiä ja toimivat ystävinä asiakkaille.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskuksella on useita ryhmiä palvelukeskuksen ulkopuolella (naapuruuspiirejä, liikuntaryhmiä).

Palvelukeskus	Syystien palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Syystien monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Pohjoinen
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Koillis-Helsinki
Sijainti	Takaniitynkuja 3, 00780 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, lyhyt- ja kaishoitoa, arviointi- ja kuntoutustoimintaa, osavuorokautista hoitoa, omaishoidon toimintakeskuksen toimintaa
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntasali, kerhotila, lehdenlukutila, konetila tai asiakaskäytössä olevia tietokoneita, kädentaidon tila, aula- tai muuta tilaa isompia tapahtumia varten, tila, jossa on säestämiseen soveltuva piano tms, ravintola
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	-
Henkilökunta v. 2017 (htv)	5
Aukioloajat	ma-pe klo 8-18
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	879
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	13 444
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	5 194
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Sekä liikunta- että kulttuuritoiminnan merkittävimpiin yhteistyökumppaneihin kuuluu Helsingin työväenopisto. Kulttuuriohjelman järjestämisessä tehdään yhteistyötä myös Kaartin varusmiesorkesterin kanssa.
Yhteenveto palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Merkittävimpiä liikuntatoiminnan muotoja ovat kuntosaliharjoittelu, selkävoimistelu, tuolijumppa ja ulkona järjestettävät liikuntatapahtumat. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat konsertit, yhteislaulutuokiot, juhlat sekä tanssit. Palvelukeskuksen omat vapaaehtoiset sekä SPR:n vapaaehtoiset ovat merkittävässä roolissa.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskus on mukana Voimaa vanhuuteen -hankkeessa, jossa on aloitettu taloyhtiöjummat. Niissä palvelukeskuksen kouluttamat taloyhtiön asukkaat ohjaavat tiloissaan liikuntatahtia.

Palvelukeskus	Töölön palvelukeskus
Keskus, jonka yhteydessä palvelukeskus toimii	Töölön monipuolinen palvelukeskus
Palvelu-alue	Etelä
Oma määritelmä toiminta-alueesta	Töölö, Eteläinen kantakaupunki, Meilahti
Sijainti	Töölönkatu 33, 00260 Helsinki
Keskuksen muut palvelut/yksiköt	päivätoimintaa, palveluasumista, lyhyt-ai-kaishoitoa, osavuorokautista hoitoa, omaishoi- don toimintakeskuksen toimintaa, jalkojenhoi- tajan ja kampaajan/parturin palveluita
Palvelukeskuksen käytössä olevat tilat	kuntosali, liikuntaan soveltuva ryhmätila, saunatila, kerhotilat, luennointiin ja esittävään taiteeseen soveltuva tila, tila, jossa on säes- tämiseen soveltuva piano tms, lehdenlukutila, tietokonetila tai asiakaskäytössä olevia tieto- koneita, kädentaidon tila, vapaan oleskelun tila, ravintola ja kahvila, pesutupa, sisäpiha
Muut tilat, joissa palvelukeskus toimii säännöllisesti	Päivätoiminta Ilon Pilke, Heka Oy (Merika- sarminkatu 12, 00160 Helsinki); Sandels-talo (Välskärinkatu 4, 00260 Helsinki)
Henkilökunta v. 2017 (htv)	6
Aukioloajat	ma-pe klo 8-17
Palvelukeskuskortin leimanneet asiakkaat v. 2017	1 001
Liikuntapalveluiden käyttökerrat vuonna 2017	26 910
Ohjelmallinen toiminta ja retket käyttökerrat	5 476
Keskeiset yhteistyökumppanit liikunta- ja kulttuuritoiminnassa	Liikunta- ja kulttuuritoiminnan merkittävimpiin yhteistyökumppaneihin kuuluvat Helsingin työväenopisto ja yksittäiset palveluntuottajat. Liikuntaa tehdään yhteistyössä myös KUVAn liikuntapalveluiden kanssa. Lisäksi kulttuuritoi- minnassa tehdään yhteistyötä eläkeläisjärjes- töjen ja oppilaitosten kanssa.
Yhteenvedo palvelukeskuksen liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta	Palvelukeskustoiminnan merkittävimpiä lii- kunnan muotoja ovat ryhmäliikunta, kuntosali, tanssi, jooga ja tuolijumppa. Merkittävimpiä kulttuuritoiminnan muotoja ovat musiikkiesi- tykset, yhteislaulu, tanssit, taidenäyttelyt ja luennot. Vapaaehtoiset mm. ohjaavat ryhmiä ja avustavat tapahtumissa.
Palvelukeskuksen erityispiirteitä	Palvelukeskus on mukana Töölön lähialuemalli- -kokeilussa, jonka tarkoituksena on saada paljon palveluja tarvitsevia asiakkaita lisää palvelukeskuksen toiminnan piiriin.

Liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminta palvelukeskuksissa

Palvelukeskuksilta kysyttiin, kuinka palvelukeskuksessa tapahtuvaa taide- ja kulttuuritoimintaa sekä liikuntatoimintaa rahoitettiin. Seuraava kuvio antaa kuvaa taide- ja kulttuuritoiminnan rahoituksen lähteistä. Useimmissa palvelukeskuksissa ulkoinen taide- ja kulttuuritoimija oli saanut hankerahoitusta tai apurahan, jonka turvin palvelukeskuksen taide- ja kulttuuritoimintaa oli tuotettu. Yli puolet palvelukeskuksista käyttivät toimintaan myös omaa budjettirahaansa.¹⁷ Lähes yhtä useassa palvelukeskuksessa kuitenkin todettiin, että useimmin taide- ja kulttuuritoiminnan tuottamisesta ei maksettu tuottajalle mitään. Palvelukeskusten taide- ja kulttuuritoimintaa tuotetaan usein vapaaehtoisvoimin. Yllättävää on, että kuusi palvelukeskuksista kertoi, että heillä oli jonkinlainen ulkopuolinen sponsori, joka rahoitti toimintaa. Vastauksissa kerrottiin myös, että vapaaehtoisilla on mahdollisuus kerätä itse toimintaansa rahaa mm. narikka- ja kahvilatoiminnalla.

Miten taide- ja kulttuuriohjelmia rahoitetaan palvelukeskuksissa?

Yksi vastaus vastaa yhtä palvelukeskusta. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon.

käytämme osan budjetistamme toimintaan

olemme saaneet testamenttilahjoituksia

taiteilija on saanut hankerahoitusta tai apurahan toimintaan

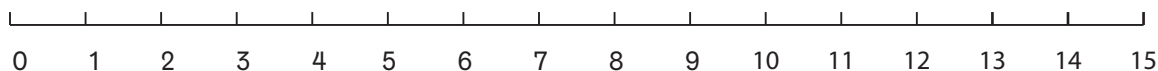
ulkopuolinen sponsori rahoittaa toimintaa (esim. yritys)

toiminta on rahoitettu yhteistyökumppanin budjetista

toimija kerää osallistumismaksun suoraan asiakkailta

useimmin emme maksa taide- ja kulttuuritoiminnan tuottajille lainkaan korvaista toiminnasta

muuten, miten?

Seuraavasta kuviosta puolestaan voi lukea liikunnan rahoituksen lähteet. Liikuntaan käytetään kulttuuria harvemmin palvelukeskusten omaa budjettia, mikä selittyy sillä, että palvelukeskusten omat työntekijät ohjaavat paljon tukea tarvitsevia asiakkaita. Myös vapaaehtoistyön suuri määrä näkyy kuviossa. Osassa palvelukeskuksista liikuntapalvelun tuottaja oli kerännyt osallistumismaksuja. Vastausten perusteella liikunta ei ollut saanut lainkaan ulkopuolista sponsorirahoitusta.

¹⁷ Palvelukeskuksilta kysyttiin myös, kuinka paljon niissä käytettiin vuonna 2017 rahaa kulttuuri-, liikunta- ja vapaaehtoistoimintaan. Vastausten perusteella budjetoinnissa on merkittäviä eroja. Vastauksissa summat asettuivat 50 ja vajaan 12 000 euron välille keskiarvon ollessa noin 3 400 euroa. Yhden vastaajan mukaan rahaa ei käytetä ollenkaan ja vastaajista viisi ei osannut arvioida sitä, kuinka paljon palvelukeskuksessa käytettiin rahaa kyseisiin toimintoihin.

Miten liikuntatoimintaa rahoitetaan palvelukeskuksissa?

Yksi vastaus vastaa yhtä palvelukeskusta. Vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon.

voimme käyttää osan budjetistamme toimintaan

olemme saaneet testamenttilahjoituksia

olemme saaneet hankerahoitusta tai apurahan toimintaan

ulkopuolinen sponsori rahoittaa toimintaa (esim. yritys)

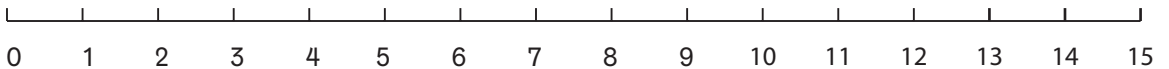
toimija kerää osallistumismaksun suoraan asiakkailta

useimmin emme maksa liikuntatoiminnan tuottajille lainkaan korvaista toiminnasta

muuten, miten?

Palvelukeskuksissa järjestettävä liikuntatoiminta

Kyselyn perusteella palvelukeskuksissa järjestettiin liikuntaa varsin kattavasti. Kaikissa palvelukeskuksissa järjestettiin ryhmäliikuntaa ja kaikissa palvelukeskuksissa oli kuntosali ja laiteopastusta saatavilla. Vastaajat nimesivätkin useimmin juuri itsenäisen kuntosaliharjoittelun sekä kuntosalio-pastukset ja -ryhmät palvelukeskuksen tärkeimmiksi liikuntamuodoiksi.

Myös ryhmäliikuntaa järjestettiin monipuolisesti. Kaikissa palvelukeskuksissa järjestettiin tuolijump-paa. Muita yleisimpiä ryhmäliikunnan muotoja olivat tasapainoharjoittelu, tanssi, kuntopiirit ja/tai voimaharjoittelu ja venyttely, joita järjestettiin valtaosassa palvelukeskuksia. Yleisimpiä ryhmäliikun-nan muotoja pidettiin vastaajien keskuudessa tärkeänä liikuntatoiminnan osana. Lisäksi järjestettiin ainakin joogaa, pilatesta ja vesijumppaa. Useimmissa palvelukeskuksissa toteutettiin myös ulkona tapahtuvaa ryhmäliikuntaa ja järjestettiin liikuntainfoja ja/tai opastusta. Kymmenen palvelukeskusta kertoi, että palvelukeskuksella oli myös annettu yksilöopastettua liikunnanohjausta ja kymmenessä palvelukeskuksessa oli ollut liikunta-aiheisia luentoja.

Seuraavan sivun taulukosta näkyy, että palvelukeskuksissa tapahtuvaa liikuntaa järjestettiin useim-missa tapauksissa SOTEn tuottamana. Palvelukeskusten itse tuottamaa liikunnanohjausta antavat fysioterapeutit ja liikunnanohjaajat. Muuta liikuntaa, kuten ulkoilua järjestetään useimmissa palve-lukeskuksissa vapaaehtoisvoimin.

Palvelukeskuksissa tuotettu liikuntaohjelma ja toteuttajatahot vuonna 2017.

Vastaajilta kysyttiin, millaista liikuntatoimintaa palvelukeskuksessa järjestettiin vuoden 2017 aikana. Vastaajat valitsivat samalla palvelun toteuttajan. Viimeisestä sarakkeesta voi lukea vastausten kokonaismäärän.

	Vastausten lukumäärä					N
	tätä toteutettiin soten tuottamana	tätä toteutettiin kaupungin muidentoumijoiden tuottamana	tätä toteutettiin vapaaehtoisvoimin	tätä toteutettiin muuten	tätä toteutettiin, mutta en osaa sanoa tuottajaa	
ryhmäliikuntaa ulkona	13	2	5	2	0	13
ryhmäliikunta sisällä	15	5	6	4	0	15
yksilöopastettu liikunnanohjaus	9	1	1	0	0	10
kuntosaliopastus ja -ryhmätuominta	15	3	4	1	0	15
liikuntainfo- tai opastus	14	4	2	0	0	14
liikunta-aiheinen luento	7	2	1	1	2	10
muuta liikuntaa	3	1	5	0	1	7

Lisäksi kysyttiin, ketkä liikuntaa olivat olleet tuottamassa. Seuraavasta kuviosta näkyy, että useimmissa palvelukeskuksissa liikuntatoimintaa tuotti yksittäinen vapaaehtoinen, joka joko ohjasi liikuntaryhmää tai tuki palvelukeskusten asiakkaita muuten liikuntaharrastuksessa. Palvelukeskukset nostivat muiksi merkittävimmiksi yhteistyökumppaneikseen liikuntatoiminnan järjestämisessä mm. Helsingin työväenopiston, KUVAn liikuntapalvelut, järjestöt sekä yksityiset liikunnanohjaajat. Myös vapaaehtoisia pidettiin tärkeinä kumppaneina liikunnan järjestämisessä.

Palvelukeskusten liikuntatoiminnan ulkopuoliset tuottajat.

Vastaajilta kysyttiin, mitkä muut toimijat tuottivat liikuntatarjontaa palvelukeskuksessanne vuoden 2017 aikana.

liikuntapalvelut, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala (entinen liikuntavirasto)

Helsingin työväenopisto

Helsingfors arbis

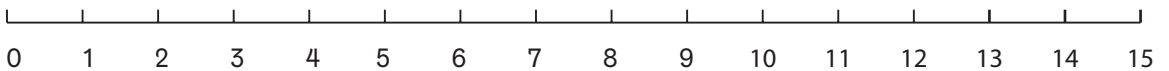
yksittäinen liikuntaohjelmaa maksutta ohjaava vapaaehtoinen

yksittäinen liikuntaharrastuksessa tai liikunnallisessa ulkoilussa avustava vapaaehtoinen

liikuntatoimintaa maksutta palvelukeskukseenne tuottava yhteisö (esim. järjestö, yritys)

liikuntatoimintaa maksua vastaan tuottava henkilö tai yhteisö (esim. toiminimi, yritys, järjestö)

muu, mikä?

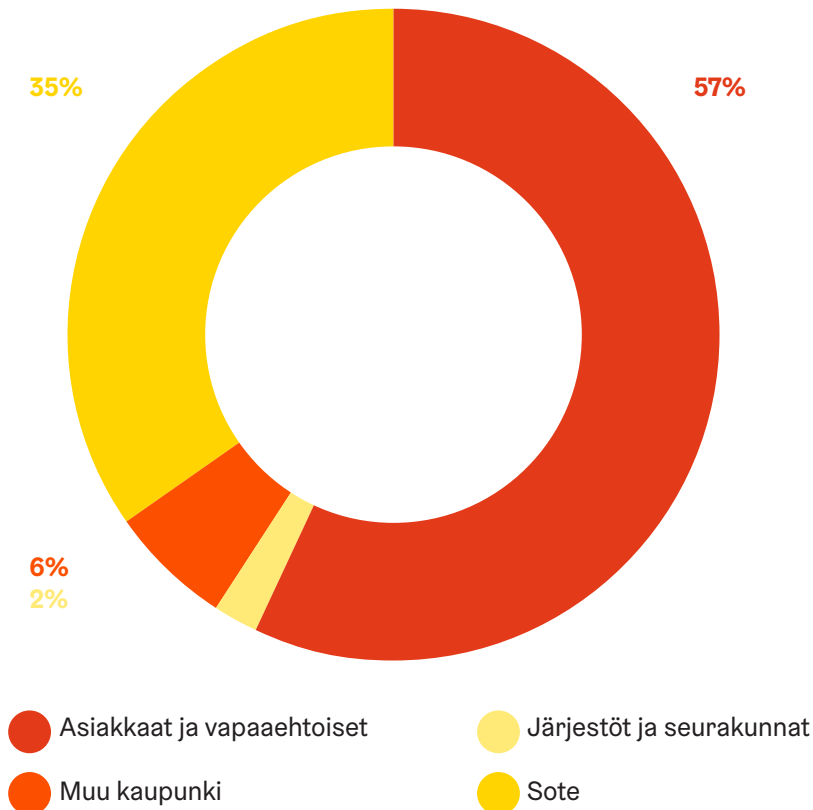
Eri toimijoiden tuottamien palveluiden määrästä on mahdollista saada tietoa tarkastelemalla palvelukeskusten keräämiä tietoja liikuntatoiminnan käyttökertoista tuottajaryhmittäin. Seuraavasta kuviosta näkyy, että vapaaehtoisten tuottamia käyttökertoja oli yli puolet (57 %) palvelukeskuksissa vuonna 2017 tapahtuneesta liikuntatoiminnasta. Noin kolmanneksen käyttökertoja tuotti SOTE (35 %) kun muiden kaupungin toimijoiden järjestämä liikuntatoiminta jäi noin kuuteen prosenttiin. Järjestöt tuottivat vain noin kaksi prosenttia liikunnan käyttökertoista.

Palvelukeskuksissa ryhmäliikuntaa on tarjolla monen tasoille liikkujille.

Liikunnan käyttökerrat tuottajaryhmittäin 01.01.2017 - 31.12.2017.

Kuvioon sisältyy kaikkien palvelukeskusten kuntosalikäynnit (omatoimiset ja ohjatut), ryhmäliikunta ja tanssi. (Lähde: Sosiaali- ja terveystoimi, Tilastopalvelut, Tiedot on poimittu PALMU järjestelmästä).

Palvelukeskuksissa järjestettävä taide- ja kulttuuritoiminta

Seuraava taulukko muodostaa kuvan siitä, millaista taide- ja kulttuuritoimintaa palvelukeskuksissa tapahtui vuoden 2017 aikana. Musiikkia, laulua ja yhteistanssia oli järjestetty jokaisessa palvelukeskuksessa. Muita yleisimpiä ohjelmia olivat luennot ja puhe-esitykset, elokuvaesitykset, taide- ja käsityöpajat, taide- ja kulttuuriaiheiset luennot ja kurssit, lukupiirit, taidenäyttelyt ja tanssiesitykset, joita kaikkia myös oli järjestetty miltei kaikissa palvelukeskuksissa. Kyselyn perusteella voikin todeta, että palvelukeskuksissa oli ollut monipuolisesti kulttuuria aina kirjailijavierailuista, sirkukseen ja performanssiin saakka. Lisäksi vastaajat kertoivat, että palvelukeskuksissa mm. toimi kuoroja, pidettiin käsityönäyttelyitä, vierailtiin museoissa sekä tehtiin yhteisötaideteoksia. Ainakin yhdessä palvelukeskuksessa käytettiin myös taidelähtöisiä ja luovia menetelmiä osana palvelukeskusten kohdennettua ryhmätoimintaa.

Näiden toimintojen lisäksi vajaan puoleen palvelukeskuksista oli streamattu eli suoratoistettu ainakin Oopperan teetansseja¹⁸ ja yhteen palvelukeskukseen Musiikkitalon yhteislaulutilaisuuksia.¹⁹ Streamaus yleistyy palvelukeskuksissa koko ajan ja tilanne on saattanut jo muuttua vuoden 2018 aikana.

¹⁸ Lisätietoa Oopperan teetansseista ks. <https://oopperabaletti.fi/ohjelmisto-ja-liput/oopperan-teetanssit/>

¹⁹ Lisätietoa Musiikkitalon yhteislaulutilaisuuksista ks. <https://www.musiikkitalo.fi/fi/tags/yhteislaulu>

Palvelukeskuksissa tuotettu taide- ja kulttuuriohjelma ja toteuttajatahot.

Vastaajilta kysyttiin, millaista taide- ja kulttuuritoimintaa palvelukeskuksessa järjestettiin vuoden 2017 aikana. Vastaajat valitsivat samalla palvelun toteuttajan. Viimeisestä sarakkeesta voi lukea vastausten kokonaismäärän.

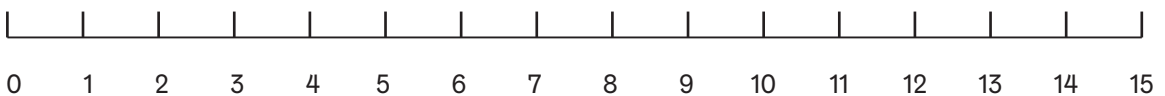
	Vastausten lukumäärä					N
	tätä toteutettiin soten tuotamana	tätä toteutettiin kaupungin muiden toimialojen tuotamana	tätä toteutettiin vapaaehtoisvoimin	tätä toteutettiin muuten	tätä toteutettiin, mutta en osaa sanoa tuottajaa	
musiikkiesityksiä (live)	10	6	13	10	0	15
yhteislaulua (live)	11	5	8	5	0	15
tanssiesityksiä (live)	5	4	10	6	0	12
elokuvaesityksiä	5	6	1	3	1	12
yhteistanssia, ohjattua tanssia (esim. senioritanssit, iltapäivätanssit, Mummodisko)	11	2	10	6	1	15
lausuntaa tai puhe-esityksiä	6	1	12	6	0	14
kirjailijavierailuja	1	5	4	1	2	11
lukupiirejä	4	2	8	3	1	13
teatteriesityksiä	5	3	5	1	2	10
sirkusta	0	0	2	2	2	6
performanssia	1	0	1	0	2	3
muuta esittävää taidetta (esim. revyyt)	0	1	2	2	1	4
taide- tai käsityöpajoja	6	4	8	1	1	14
taide- tai kulttuuriaiheisia luentoja	1	7	6	2	1	13
muita luentoja	5	5	5	7	1	11
taide- ja kulttuuriaiheisia kursseja	4	6	7	4	1	12
muita kursseja	3	4	5	0	3	10
taidenäyttelyitä	7	2	9	6	0	13
osallistavaa taidetoimintaa, jossa esim. yleisö osallistuu teoksen luomiseen	4	3	1	1	1	7
muuta taide- ja kulttuuritoimintaa	4	2	2	0	2	8

Palvelukeskuksilta kysyttiin myös, ketkä taide- ja kulttuuritoimintaa olivat tuottaneet. Näitä vastauksia voi tarkastella alla olevasta kuviosta. Vaikka taide- ja kulttuuritoiminnan painopiste on muiden tuottajien tuottamissa sisällöissä, vastattiin kaikista palvelukeskuksista, että toimintaa tuotettiin kuitenkin myös oman henkilökunnan voimin. Kun kysyimme palvelukeskusten näkemystä siitä, ketkä olivat palvelukeskusten merkittävimpiä yhteistyökumppaneita taide- ja kulttuuritoiminnan järjestämisessä, nousivat esiin jälleen palvelukeskusten omat vapaaehtoiset. Muita merkittävimpiä kumppaneita olivat vastaajien mukaan Helsingin työväenopisto, Helsingin kaupunginkirjasto, Metropolia Ammattikorkeakoulu sekä lukuisat yksityiset palvelutuottajat. Myös yleisten kulttuuripalveluiden aluetalot Stoa ja Kanneltalo mainittiin avovastauksissa.

Palvelukeskusten taide- ja kulttuuritoiminnan tuottajat.

Palvelukeskuksilta kysyttiin, Mitkä/millaiset toimijat tuottivat taide- ja kulttuuritarjontaa palvelukeskuksessanne vuonna 2017.

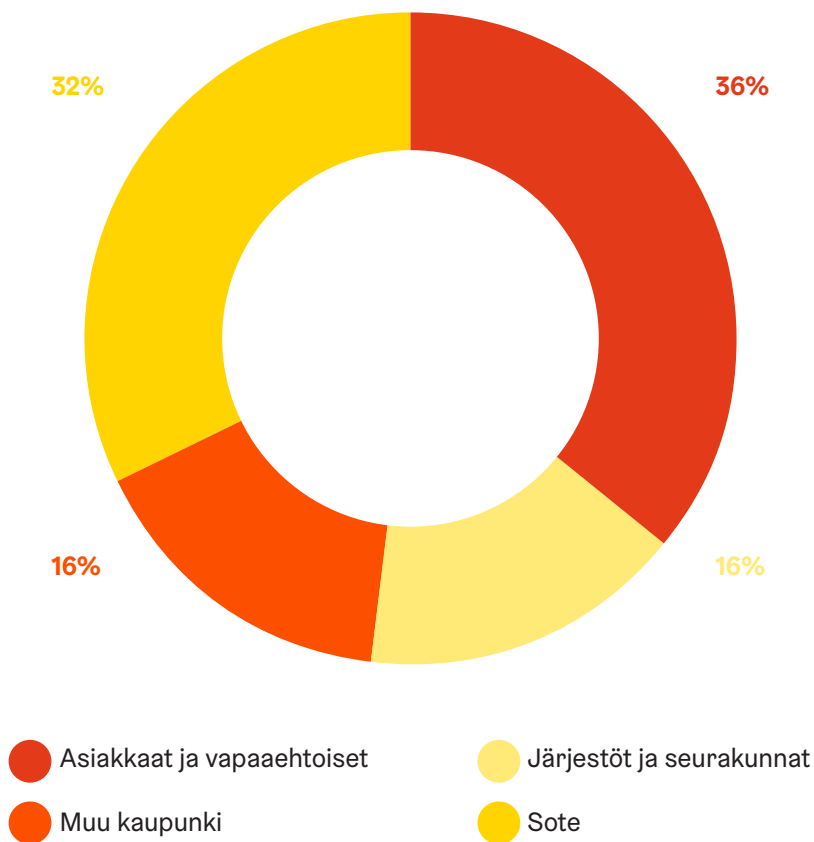
yleiset kulttuuripalvelut, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala

Myös kulttuuripalveluiden kohdalla on hyvä tarkastella eri toimijoiden tuottamien palveluiden määrää. Alla olevasta kuviosta näkyy palvelukeskusten keräämiä tietoja vuoden 2017 käyttökerroista tuottajaryhmittäin. Tässä tarkastelussa SOTEn ja vapaaehtoisten tuottamien palveluiden osuus on molempien tuottajaryhmien kohdalla noin kolmasosa käyttökerroista. Järjestöjen ja seurakuntien tuottamat käyttökerrat kattoivat noin 16 prosenttia ja kaupungin muiden toimijoiden noin 16 prosenttia kaikista käyttökerroista.

Kulttuurin käyttökerrat tuottajaryhmittäin 01.01.2017 - 31.12.2017.

Kuvioon sisältyy harrastustoiminta, kuten opintopiirit, kirjastojen asiakaskäynnit ja kerhotoiminta sekä ohjelmallinen toiminta ja retket (esim. teatterivierailut). (Lähde: Sosiaali- ja terveystoimi, Tilastopalvelut, Tiedot on poimittu PALMU-järjestelmästä).

Kaupungin muiden toimijoiden tuottamista käyttökerroista (yht. 16 %) noin puolet oli opintopiiritointia, johon sisältyy mm. Helsingin työväenopiston toiminta ja lähes neljännes käyttökerroista oli Helsingin kaupunginkirjaston tuottamia kirjastojen asiakaskäyntejä. Helsingin kaupunginkirjasto tuottaa noin kolme-neljäsosaa palvelukeskuskirjastojen käyttökerroista. Näin muiden kuin työväenopiston ja kirjaston tuottamiksi käyttökerroiksi jää noin neljännes edellä olevassa kuviossa esitetystä 16 prosentista.

Palvelukeskuksissa tapahtuva vapaaehtoistoiminta

Kuten edellä on jo käynyt ilmi, vapaaehtoisilla on merkittävä rooli palvelukeskusten liikunta- ja kulttuuripalveluiden tuottamisessa. Lähes kaikki palvelukeskukset pitivät vapaaehtoisia yhtenä merkittävimmistä yhteistyökumppaneistaan. Vastauksista nousi esiin erityisesti palvelukeskuksessa toimivien ryhmien ohjaus, jota pidettiin yhtenä merkittävimmistä vapaaehtoistoiminnan muodoista. Palvelukeskusten vapaaehtoiset saattavat myös vetää harrastus- ja liikuntaryhmiä, ylläpitää kirjastoa²⁰ tai pitää sosiaalista kahvilaa. Vapaaehtoiset myös esiintyvät asiakkaille, järjestävät yhteislaulutilaisuuksia ja tansseja, pitävät luentoja ja käyvät asiakkaiden kanssa ulkoilemassa. Lisäksi vapaaehtoiset toimivat ystävinä, avustavat asiakkaita, antavat vertaisohjausta ja auttavat tietokoneen ja puhelimen käytössä. Joissakin palvelukeskuksissa vapaaehtoiset keräävät myös rahaa asiakkaiden virkistystoimintaan tekemällä käsitöitä. Vapaaehtoiset myös avustavat tapahtumien järjestelyissä. Valtaosa palvelukeskusten vapaaehtoisista on itsekin iäkkäitä.

Kysyimme palvelukeskuksilta, millaiset vapaaehtoiset toimivat palvelukeskuksissa. Useimmin palvelukeskuksissa toimivat kaupungin omat vapaaehtoiset. Omien vapaaehtoisten lisäksi palvelukeskuksissa toimi varsin usein myös muita vapaaehtoisia.

Millaiset toimijat tekevät vapaaehtoistoimintaa palvelukeskuksissa

(Vastaajilla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto)

kaupungin omien palveluiden kautta tulevat vapaaehtoiset

oppilaitosten kautta tulevat vapaaehtoiset

järjestöjen kautta tulevat vapaaehtoiset

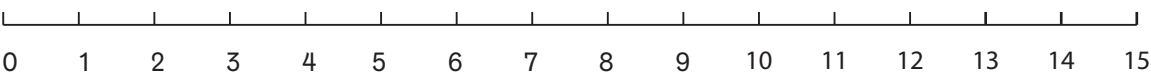
yritysten tarjoamat vapaaehtoiset

kirkon tai seurakunnan kautta tulevat vapaaehtoiset

muut

²⁰ Osassa palvelukeskuksista on vapaaehtoisten ylläpitämä pääosin lahjoituskirjoista koostuva kirjasto.

Palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Palvelukeskusten tekemä kehittämistyö

Kyselyssä oli Liikkuvat-verkoston alkukartoituksen tapaan kysymyksiä myös ikääntyneille suunnatun toiminnan kehittämisestä. Vastausten perusteella palvelukeskukset kehittävät liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaansa pääasiassa sisäisesti sekä palvelukeskusten yhteisissä tapaamisissa. Osa palvelukeskuksista oli myös mukana erilaisissa verkostoissa, kuten pohjoisen alueen Play-, Monikulttuurinen vanhuus, Lännen alueen, Omaishoidon, Muistiystävällinen Helsinki sekä Liikkuvat-verkostoissa. Mukana oltiin myös mm. Riistajaoksessa, Vapaaehtoistyön ohjaajien tapaamisissa sekä Naapuruuspiiritoiminnan kehittämisen työryhmässä. Vain muutama palvelukeskus totesi, että kehittämistyötä ei juurikaan tehdä.

Palvelukeskusten mukaan kehittämistyön tavoitteena on saada enemmän tukea tarvitsevia asiakkaita palveluiden piiriin ja vastata paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Palveluita kehitetäänkin kotona asuvien ikääntyneiden hyvän elämän tukemiseksi. Tavoitteena on myös päällekkäisyyden välttäminen niin muiden palvelukeskusten kuin vastaavien palveluntuottajienkin kanssa. Tulevaisuuden kehittämisen tavoitteiksi vastaajat nostivat entistä monipuolisemmat palvelut, jotka vastaavat asiakasmäärien ja alueiden kehittymiseen. Myös esimerkiksi vanhenevien ikäluokkien monikulttuurisuuden huomioiminen on yksi ajankohtaisista kehittämiskohteista.

Nykyistä suuntausta, jossa palvelukeskusten palvelut suunnataan paljon tukea tarvitseville asiakkaille, pidettiin hyvänä. Parempikuntoisia asiakkaita tulisi vastaajien mukaan jatkossakin ohjata hakeutumaan muiden palveluiden pariin.

Asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet

Ikääntyneet osallistuvat palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun asiakasneuvostojen ja -raatien kautta. Esimerkiksi Syystien monipuolisessa palvelukeskuksessa oli järjestetty erillinen liikuntaraati keväällä 2018. Myös työpajoja oli pidetty. Lisäksi palvelukeskuksissa kerättiin palautetta mm. perinteisillä palautelaatikoilla sekä sähköisellä Happy or not -laitteella. Palvelukeskuksissa tehdään myös asiakaskyselyitä. Vain yksi vastaaja totesi, että palautetta saadaan myös sosiaalisen median kautta.

Palvelukeskuksissa ollaan jatkuvassa asiakaskontaktissa, mistä johtuen palautetta ja ideoita saadaan myös toiminnan lomassa. Koskelan palvelukeskus ja Roihuvuoren monipuolinen palvelukeskus kertoivat järjestävänsä myös Tule ja vaikuta -tilaisuuksia. Asiakkaat voivat myös itse järjestää toivomaansa toimintaa vapaaehtoisina. Vapaaehtoistoimintaa suunnitellaan mm. erityisissä tiimeissä sekä oman vuosittaisen toimintasuunnitelman muodossa.

Palvelukeskuksissa järjestetään myös suosittua Mummodiskoa.

Viestintä

Yksi Liikkuvat-verkoston alkukartoituksen tuloksista oli, että ikääntyneille suunnattu viestintä on haasteellista ja siihen tarvitaan lisää resursseja. Tämän vuoksi myös tähän kyselyyn liitettiin kysymyksiä viestinnästä.

Vastausten perusteella lähes kaikki palvelukeskukset käyttivät viestintäkanavinaan ilmoitustauluja, kuukausiohjelmia, sosiaalista mediaa ja erilaisia tapahtumia, joissa esiteltiin omaa toimintaa. Noin neljäsosa palvelukeskuksista lähetti asiakkailleen myös suoria sähköpostiviestejä. Maksettuja ilmoituksia ei käyttänyt yksikään palvelukeskuksista. Nykyisen tiedottamisen nähtiin tavoittavan lähinnä muutenkin aktiivisia ihmisiä. Kotiin jääneille sekä muuten yksinäisille ihmisille viestimistä pidettiin haasteena varsinkin siksi, että moni iäkäs ei käytä vielä sähköisiä viestintäkanavia. Asiakkaiden oikea-aikaista tavoittamista pidettiin tärkeänä toiminnan kannalta.

Viestintään ja mainontaan kaivattiin palvelukeskuksissa lisää resursseja. Vastaajat toivoivat myös lisää yhteistyötä, jolloin palvelukeskuksiin osattaisiin ohjata paremmin myös muiden toimijoiden piiristä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta palvelukeskukset toivoivat enemmän tietoa tapahtumista ja tulevasta toiminnasta. Palvelukeskuksissa nähtiin, että viestinnällinen yhteistyö ja yhteydenpito olisi tärkeää ja vastauksissa ehdotettiin mm. yhteisen suunnitteluryhmän perustamista. Myös yhteistä mainontaa, kuten yhteisiä lehti-ilmoituksia toivottiin.

Palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus

Palvelukeskuksissa nähtiin, että niiden liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoimintaa tulisi kehittää yhteistyön keinoin. Kyselyvastauksissa toivottiinkin enemmän yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. KUVAn kanssa toivottiin järjestettävän yhteistä ideointia, tapaamisia sekä verkostoitumista. Lisäksi toivottiin käytännön yhteistyötä, kuten yhteisten tapahtumien järjestämistä sekä yhteistä tilojen käyttöä.

Kulttuuritapahtumille toivottiin ylipäättään enemmän näkyvyyttä ja määrärahoja. Toiveena on, että taide- ja kulttuuripalvelut saataisiin myös heikommissa kunnossa olevien iäkkäiden ulottuville, eikä vain niille, jotka käyvät itsenäisesti kulttuuritapahtumissa.

Myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan järjestämiä liikuntaryhmiä toivottiin lisää ja tasaisemmin eri palvelukeskuksiin. Palvelukeskukset pitävät omaa liikuntatoimintaansa laadukkaana ja kohdeyleisöt hyvin huomioon ottavana. Palvelukeskusten itse järjestämä toiminta painottuu kuitenkin eniten tukea tarvitseviin, mistä johtuen resursseja ei riitä järjestämään ohjelmaa kaikille halukkaille. Liikunta on palvelukeskusten suosituin palvelu ja asiakkaita riittäisi vastaajien ja haastateltujen mukaan useammallekin toimijalle.

Palvelukeskukset tekevät jo nyt laajaa yhteistyötä mm. sosiaali- ja terveysalojen sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa. Osassa palvelukeskuksista järjestöyhteistyötä voisi vastaajien mukaan kuitenkin vielä lisätä. Myös vapaaehtoistoimintaa voisi vastaajien mukaan kehittää entisestään. Lisäksi yritysten tuottamia palveluita toivottiin lisää palvelukeskuksiin. Yhteinen toive oli laajemman yhteistyön lisääminen eri toimijoiden ja sektoreiden välillä. Lisäksi toivottiin lisää sukupolvien välisiä kohtaamisia.

Palvelukeskuksissa toivotaan myös, että ikääntyneet nähtäisiin tulevaisuudessa yhtä tärkeinä liikunta- ja kulttuuriasiakkaina kuin muutkin ikäryhmät. Palveluita toivottiin järjestettävän lähempänä juuri niitä asiakasryhmiä, joille nykyiset palvelut ovat saavuttamattomissa. Tähän palvelukeskukset tarjoavat valmiit puitteet. Myös jalkautuvat palvelut ja etätoiminta nostettiin vastauksissa esiin tulevaisuuden kehityskohteina.

Esimerkkejä palvelukeskusten liikunta-, kulttuuri- ja vapaaehtoistoiminnasta

Selvityksen loppuun on koottu palvelukeskusten itsensä kyselyssä esiin tuomia toimintamalleja. Nämä toimintamallit ovat vain esimerkkejä siitä, mitä kaikkea palvelukeskuksissa tehdään liikunnan, kulttuurin ja vapaaehtoistoiminnan saralla. Osaa toimintamalleista toteutetaan useissa palvelukeskuksissa ja osasta malleista on olemassa erilaisia variaatioita, joita järjestetään palvelukeskuksissa hieman eri nimillä. Samankaltaisia toimintamalleja on osin yhdistetty toisiinsa.

1. Etäkuntoutus ja -jumppa	48
2. Iltapäivätanssit	48
3. Kivijalkaryhmät	49
4. Kuntojumppa	49
5. Lempeä keuhonhuolto	50
6. Liikuntaryhmät	50
7. Luennot ja informatiiviset yleisötilaisuudet	51
8. Lukupiiri	51
9. Luovat ja toiminnalliset menetelmät	52
10. Lännen yhteiset tapahtumat	52
11. MultiKulti -ryhmä	53
12. Munkan ukot ja miesryhmät	53
13. Naapuruuspiirit	54
14. Palvelukeskuksen omat kulttuuritapahtumat	54
15. Senioritanssit	55
16. Taide- ja käsityöryhmät	55
17. Tasapainoa salsan tahtiin tanssien	56
18. Tuettu kuntosalitoiminta ja -ryhmät	56
19. Tuolijumppa	57
20. Vapaaehtoisten näytelmäryhmä	57
21. Vertaisveturikoulutus	58
22. Voima- ja tasapainoryhmä	58
23. Yhteislaulut	59
24. Äly ja väläys Virkistä muistiasi -ryhmät	59

Palvelukeskuksista käydään myös yhdessä ulkoilemassa. Useimmin ulkoilusta vastaa vapaaehtoinen. Kuva: Katja Tähtiä.

Toimintamallin nimi	Etäkuntoutus ja -jumppa
Järjestäjä (mm.)	Koskelan ja Töölön palvelukeskukset
Kuvailu	Tuolijumppa, jossa kaikki liikkeet tehdään istuen. Ryhmässä mukana myös kotona olevia asiakkaita, jotka käyttävät etälaitetta.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Asiakkaiden fyysisen kunnan parantamiseen. Ryhmämuotoista liikuntaa kotihoidon vaikeasti liikkuville asiakkaille.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 1 - 3 kertaa viikossa
Paikka	Ohjaaja palvelukeskuksessa, asiakkaat kotona
Kuinka avointa osallistuminen on?	Etäkuntoutuksena heille, joilla on jo etälaitte kotona, muuten avointa toimintaa
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta palvelukeskuksen puolelta, etälaitte sisältyy kotihoidon maksuihin
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	Yhteistyötä kotihoidon kanssa, Palvelukeskus Helsinki vastaa etälaitteista ja yhteyksistä

Toimintamallin nimi	Iltapäivätanssit
Järjestäjä (mm.)	Kampin palvelukeskus
Kuvailu	Eläkeläisten iltapäivätanssit, joihin osallistuu noin 200 ikääntynyttä kaksi kertaa viikossa. Tilaisuutta emännöi vapaaehtoinen.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Edistetään liikumista, musiikista nauttimista ja yhdessäoloa.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 2 kertaa viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa, juhlasalissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa, myös espoolaisille ja vantaalaisille eläkeläisille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta, osallistujat voivat halutessaan jättää kolehdin orkesterille
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Osittain
Yhteistyötahot	Yhteistyössä vapaaehtoisten ja muusikoiden kanssa

Toimintamallin nimi	Kivijalkaryhmät
Järjestäjä (mm.)	Munkkiniemen ja Kampin palvelukeskukset
Kuvailu	Ryhmätoimintaa alueen eläkeläisille ja työttömille. Sisältää kahvitteluhetken, ohjattua ryhmätoimintaa asiakkaiden toiveiden mukaisesti, liikunnallisia hetkiä sekä palveluohjausta.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Kotona selviytymisen ja sosiaalisen verkosten ylläpitämisen tukemiseksi. Tavoitteena asiakkaan lähelle meneminen ja palvelukeskuksen toimintaan osallistumisen kynnyksen madaltaminen.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Pajamäen seurakuntakodissa, taloyhtiön kerhotilassa, Krunan mesta -asukastilassa jne.
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta (kahvimaksu 0,50 €)
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	Taloyhtiöt

Toimintamallin nimi	Kuntojumppa
Järjestäjä (mm.)	Munkkiniemen palvelukeskus
Kuvailu	Tehokasta jumppaa palvelukeskuksen asiakkaille. Ei sovellu apuvälinettä käyttäville.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen sekä parantamiseen.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 2 kertaa viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille, ei ilmoittautumista
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Lempeä kehonhuolto
Järjestäjä (mm.)	Pohjois-Haagan palvelukeskus
Kuvailu	-
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	-
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Liikuntaryhmätoiminta
Järjestäjä (mm.)	Kustaankartanon palvelukeskukset
Kuvailu	Fysioterapeutin ohjaama liikuntaryhmä toimintakyvyn heikkenemisen ehkäisyyn. Ryhmään pääsevät asiakkaat, joilla on jonkun toimintakyvyn osa-alueen kanssa ongelmia. Hyväkuntoiset asiakkaat ohjataan kuntosalille.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Liikuntakyvyn säilymiseksi ja asiakkaiden erityisten tarpeiden huomioimiseksi.
Säännöllisyys	Säännöllistä, esim. kerran viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Ryhmiiin tullaan fysioterapeutin ”haastattelun” kautta
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Luennot ja informatiiviset yleisötilaisuudet
Järjestäjä (mm.)	Kampin palvelukeskus
Kuvailu	Asiantuntijaluentoja, tietoiskuja, näytteilleasettajia.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Asiakkaiden tiedon saantiin itsenäistä elämää tukevissa asioissa.
Säännöllisyys	Säännöllistä, viikoittaisia luentoja, teemaviikkoja jne.
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa, juhlasalissa, aulassa, kerho- huoneissa, ruokasalissa jne.
Kuinka avointa osallistuminen on?	Palvelukeskuksen asiakkaille, osa ohjelmasta avointa kaikille
Maksullisuus (Onko toiminta osal- listujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaeh- toisvoimin?	Osittain
Yhteistyötahot	Kaupungin muut toimijat, järjestöt, vapaaehtoiset

Toimintamallin nimi	Lukupiiri
Järjestäjä (mm.)	Töölön palvelukeskus
Kuvailu	Tutustutaan kirjallisuuteen ja keskustellaan kirjoista. Käsiteltävät teokset ilmoitetaan palvelukeskuksen kuu- kausiohjelmassa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Kirjallisuusohjelman tarjoaminen ja yksinäisyyden lievit- täminen.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran kuukaudessa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osal- listujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaeh- toisvoimin?	Kyllä
Yhteistyötahot	Töölön kansalliset seniorit

Toimintamallin nimi	Luovat ja toiminnalliset menetelmät
Järjestäjä (mm.)	Riistavuoren palvelukeskus
Kuvailu	Tavoitteellista sosiaalista ja fyysistä toimintakykyä vahvistavaa toimintaa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Arjessa paljon tukea tarvitseville kotihoidon asiakkaille, kuten päihdetaustaisille ja omaishoitoperheille.
Säännöllisyys	Säännöllistä, joka viikko
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Kohdennettu rajatulle ryhmälle
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	-
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Lännen yhteiset tapahtumat
Järjestäjä (mm.)	Riistavuoren ja Munkkiniemen palvelukeskukset
Kuvailu	Lännen alueen palvelukeskukset järjestävät yhdessä isoja tapahtumia vuorotellen eri palvelukeskuksissa. Juhlissa eri teemoja, kuten monikulttuurisuus, lapset ja vanhuksat sekä liikunta.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Tapahtuma tuo toimintaan yhdessä tekemistä ja yhteisöllisyyttä. Palvelukeskuksen toimintojen löytämisen helpottaminen ja matalan kynnyksen palveluiden mahdollistaminen. Tapahtumissa kannustetaan ylisukupolviin kohtaamisiin.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 1 - 3 kertaa vuodessa
Paikka	Lännen alueen palvelukeskuksissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Kaikille avointa
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Osittain
Yhteistyötahot	Useita yhteistyökumppaneita, jotka vaihtelevat vuosittain, kuten yrityksiä ja järjestöjä

Toimintamallin nimi	MultiKulti -ryhmä
Järjestäjä (mm.)	Kinaporin palvelukeskus
Kuvailu	Monikulttuurinen kädentaidon ryhmä, jossa tutustumista eri kulttuureihin kädentöiden parissa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	-
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen kädentaidon tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa kaikille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Munkan ukot ja miesryhmät
Järjestäjä (mm.)	Pohjois-Haagan ja Munkkiniemen palvelukeskukset sekä Rudolfin palvelukeskustoiminta
Kuvailu	Ohjattua vertaistuellista ryhmätoimintaa yksinasuville miesasiakkaille. Ryhmätoiminta muodostuu asiakkaiden toiveiden pohjalta. Ohjelmaan voi kuulua kahvihetki, ohjattu ryhmätoiminta sekä pelillinen liikuntatuokio.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Kotona asumisen tukeminen ja fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen. Yksinäisyyden lievittäminen.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa miesasiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Naapuruuspiirit
Järjestäjä (mm.)	Rudolfin palvelukeskustoiminta ja Kampin palvelukeskus
Kuvailu	Naapurusto kokoontuu esim. kerhohuoneelle kerran viikossa kahvittelemaan ja tekemään yhdessä. Toiminnasta vastaa vapaaehtoiset palvelukeskuksen henkilökunnan tuella.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Yksinäisyyden ehkäisyyn, yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Taloyhtiöiden kerhohuoneilla, Lauttasaaren kirjastossa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa kaikille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Kyllä
Yhteistyötahot	Taloyhtiöt ja kirjasto

Toimintamallin nimi	Palvelukeskuksen omat kulttuuritapahtumat
Järjestäjä (mm.)	Kampin ja Riistavuoren palvelukeskukset
Kuvailu	Musiikki-, teatteri- ja elokuvaesityksiä palvelukeskuksen tiloissa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Suunnitellaan asiakkaiden kiinnostuksen ja tarpeiden pohjalta.
Säännöllisyys	Kampissa säännöllisesti useita kertoja viikossa, Riistavuoressa pyritään järjestämään mahdollisimman usein
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa, juhlasalissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Pääosin palvelukeskuksen asiakkaille, osa myös muille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Osittain
Yhteistyötahot	Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, mm. Metropolia Ammattikorkeakoulu, kaupungin muut toimijat, järjestöt, yksittäiset kuorot sekä apurahan saaneet taiteilijat

Toimintamallin nimi	Senioritanssit
Järjestäjä (mm.)	Töölön palvelukeskus
Kuvailu	Tanssiharjoittelua palvelukeskuksen asiakkaille.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Tanssin opettelua ja tanssimisen iloa. Tanssimisesta kiinnostuneille asiakkaille.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 2 kertaa viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Kyllä
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Taide- ja käsityöryhmät
Järjestäjä (mm.)	Töölön, Koskelan, Kampin ja Pohjois-Haagan palvelukeskukset
Kuvailu	Piirustusta, maalausta, posliinimaalausta, neulomista, savitöitä, lasitöitä jne. vapaaehtoisen ohjaamana.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Yhteisöllistä harrastustoimintaa.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa tai joka toinen viikko
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Joko maksutonta tai osallistujat maksavat ja tuovat tarvikkeensa itse
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Kyllä
Yhteistyötahot	Esim. Töölön eläkeläiset ry

Toimintamallin nimi	Tasapainoa salsan tahtiin tanssien
Järjestäjä (mm.)	Kinaporin palvelukeskus
Kuvailu	Tasapainon harjoittamista tanssin avulla.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Kaatumisen ehkäisyyn.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa, juhlasalissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa kaikille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Tuettu kuntosalitoiminta ja -ryhmät
Järjestäjä (mm.)	Kontulan ja Pohjois-Haagan palvelukeskukset sekä Rudolfin palvelukeskustoiminta
Kuvailu	Asiakkaalle tarjotaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista tukea kuntosaliharjoitteluun. Rudolfissa tunnin mittainen kuntosaliharjoittelu ja yhteinen ruokailuhetki sekä sosiaalinen tunti. Suunnattu liikuntarajoitteisille kotihoiton asiakkaille.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Kotona asumisen tukemiseksi ja kuntouttamiseksi sekä yksinäisyyden lievittämiseksi. Kohderyhminä erityistä tukea tarvitsevat, fyysisesti sairaat ja syrjäytymisvaarassa olevat, kuten muistisairaat ja mielenterveysongelmaiset asiakkaat.
Säännöllisyys	Säännöllistä
Paikka	Palvelukeskuksen kuntosalilla
Kuinka avointa osallistuminen on?	Suunnattu rajatulle ryhmälle, esim. sosiaaliohjaaja ohjaa asiakkaita osallistumaan arvionsa perusteella
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Vapaaehtoiset saattavat auttaa
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Tuolijumppa
Järjestäjä (mm.)	Koskelan, Pohjois-Haagan ja Munkkiniemen palvelukeskukset
Kuvailu	Reipasta jumppaa istuen ja seisten. Sopii myös apuvälinettä käyttäville. Munkkivuorella järjestetään kerran viikossa yhtä aikaa omaishoitajien vertaistuellista Omaklubia, johon omaishoitaja voi osallistua hoidettavan ollessa jumpassa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Asiakkaiden fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen ja vahvistamiseen. Sopii kaikille palvelukeskuksen asiakkaille.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 2 kertaa viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille, ei ilmoittautumista
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Vapaaehtoisten näytelmäryhmä
Järjestäjä (mm.)	Kinaporin palvelukeskus
Kuvailu	Ryhmässä toteutetaan näytelmä käsikirjoituksesta lavastuksiin ja esityksiin saakka.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Tuottaa iloa ja jaksamista vapaaehtoiselle itselle, sekä asiakkaille. Tuetaan kotona asumista.
Säännöllisyys	Säännöllistä
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa kaikille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Kyllä
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Vertaisveturikoulutus
Järjestäjä (mm.)	Kannelmäen palvelukeskus
Kuvailu	Fysioterapeutti pitää n. 5 kerran koulutuksen vapaaehtoisille, joista tulee ”vertaisvetureita” esim. kuntosalille. Osallistuja saa koulutuksesta todistuksen. Koulutuksen aikana pyritään sitouttamaan osallistujia toimimaan vapaaehtoisena palvelukeskuksessa. Noin neljäsosa kurssilaisista sitoutuu toimintaan pidemmäksi aikaa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Vapaaehtoisten saamiseksi ja motivoimiseksi.
Säännöllisyys	-
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa, kurssin alkamisesta ilmoitetaan esim. Lännen alueen palvelukeskuksissa.
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Kouluttajana toimii palvelukeskuksen fysioterapeutti, osallistajat ovat vapaaehtoisia
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Voima- ja tasapainoryhmä
Järjestäjä (mm.)	Munkkiniemen ja Pohjois-Haagan palvelukeskukset
Kuvailu	Voimaa ja tasapainoa vahvistava ryhmä, joka sopii myös apuvälinettä käyttäville henkilöille. Liikkeitä tehdessä tukeudutaan tuolin selkänojaan tai istutaan tuolilla.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Asiakkaiden fyysisen toimintakyvyn ja erityisesti tasapainon ylläpitämiseen ja vahvistamiseen.
Säännöllisyys	Säännöllistä, 1 - 2 kertaa viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille, ei ilmoittautumista
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Toimintamallin nimi	Yhteislaulut
Järjestäjä (mm.)	Kampin, Kontulan, Pohjois-Haagan ja Riistavuoren palvelukeskukset
Kuvailu	Lauletaan yhdessä tuttuja kappaleita ohjaajan vetämänä.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen. Musiikin ja laulun harrastaminen. Sekä kotona asuville että päivätoimintaan osallistuville.
Säännöllisyys	Säännöllistä, esim. 1 - 8 kertaa kuukaudessa, Kampissa 4 kertaa viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa, juhlasalissa, kerhuhuoneessa ja kahvilassa
Kuinka avointa osallistuminen on?	-
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Kontulassa ja Kampissa vapaaehtoisia mukana, säästäjinä sekä maksettuja että vapaaehtoisia esiintyjä
Yhteistyötahot	Kampissa tehdään yhteistyötä omien vapaaehtoisten ja Riistavuorella Helsingin työväenopiston kanssa

Toimintamallin nimi	Äly ja väläys ja Virkistä muistiasi -ryhmät
Järjestäjä (mm.)	Rudolfin palvelukeskustoiminta, Pohjois-Haagan palvelukeskus ja Koskelan palvelukeskus
Kuvailu	Aivoterveysten edistämistä leikkimielisten harjoitteiden, visailujen ja pelien parissa.
Mihin tarpeeseen ja kenelle?	Harrastetoiminnan lisäämiseksi ja muistin parantamiseksi.
Säännöllisyys	Säännöllistä, kerran viikossa
Paikka	Palvelukeskuksen tiloissa
Kuinka avointa osallistuminen on?	Avointa palvelukeskuksen asiakkaille
Maksullisuus (Onko toiminta osallistujille maksullista?)	Maksutonta
Järjestetäänkö toiminta vapaaehtoisvoimin?	Ei
Yhteistyötahot	-

Liite 1: 28.8.2018 Kulttuurisen vanhustyön työryhmän työpajaan osallistuneet.

Nimi	Tehtävä	Toimiala
Jenni Räsänen	kehittämisasiantuntija	KUVA ja SOTE (pj + sihteeri)
Sari Hedman	Kinaporin mpk:n johtaja	SOTE
Anna-Maija Ohvo	ohjaaja	SOTE
Hannele Haapaniemi	suunnittelija	SOTE
Mirja Rydman	vastaava ohjaaja	SOTE
Katri Kaverinen	kulttuuriohjaaja	SOTE
Outi Sivonen	projektipäällikkö	KUVA
Karoline Berg	kirjastonjohtaja	KUVA
Irmeli Poutanen	vastaava ohjaaja	SOTE
Tuija Virtanen	sosiaali-ohjaaja	SOTE
Suvi Kan	kotihoitopäällikkö	SOTE

